

Høringsuttalelser i forbindelse med høring av forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder – i alfabetisk rekkefølge

(klikk på navnet i listen under for å gå direkte til uttalelsen)

1. Agder bedriftsidrettskrets
2. Agder idrettskrets
3. Arendal kommune
4. Farsund kommune
5. Friluftsrådet Sør
6. Funksjonshemmedes fellesorganisasjon Agder (FFO)
7. Fylkeseldrerådet i Agder fylkeskommune
8. Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder)
9. Gjerstad kommune råd for personer med nedsatt funksjonsevne
10. Grimstad kommune
11. Kristiansand kommune
12. Lindesnes kommune eldreråd
13. Lindesnes kommune råd for personer med funksjonsnedsettelse
14. Norges blindeforbund Aust-Agder
15. Risør kommune
16. Statsforvalteren i Agder
17. Studentorganisasjonen i Agder
18. Tverga (nasjonalt ressursenter for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet)
19. Velferdstinget i Agder (studentdemokratiet)
20. Vennesla kommune

From: "Rykhus, Geir Kåre Gaupseth" <GeirKareGaupseth.Rykhus@bedriftsidretten.no>
Sent: Sat, 25 May 2024 20:58:23 +0200
To: "AFK.Postmottak" <postmottak@agderfk.no>
Cc: "Fredrik Fredriksen" <Fredrik.fredriksen@visma.com>
Subject: Sak 23/04134
Categories: Cecilie;Sjekket

You don't often get email from geirkaregaupseth.rykhus@bedriftsidretten.no. [Learn why this is important](#)

Hei.

Agder Bedriftsidrettskrets ønsker å komme med følgende innspill til handlingsprogrammet «Samarbeid om økt fysisk aktivitet». Bakgrunnene for våre kommentarer er at vi sitter både på eksisterende kompetanse og allerede etablerte aktiviteter som passer under flere av punktene i planen. Vi ønsker derfor å synliggjøre hva bedriftsidretten som en frivillig organisasjon kan samarbeide om.

Delmål: Befolkningen i Agder oppfyller de helsemessige anbefalingene for fysisk aktivitet.

Vi har følgende innspill:

Ptk 4 Friluftsråd og frivillige organisasjoner gis gode og forutsigbare rammebetingelser som legger til rette for styrket arbeid for økt fysisk aktivitet, med særlig oppmerksomhet på de som er minst aktive.

Kommentar: Som en av fylkets viktigste bidragsyttere til folkehelse ser vi på oss som en naturlig samarbeidspartner her. Vi leverer lavterskel aktivitet som er tilgjengelig for alle voksne i Agder, noen aktiviteter er også tilpasset barn og unge. Eksempel her er Terrengkarusellene i Kristiansand, Arendal/Grimstad og Kvinesdal, sammen med Ti på topp i Kristiansand og Arendal/Grimstad, begge aktiviteter med svært lav terskel som er tilgjengelige for alle aldersgrupper.

Delmål: Alle kommunene i Agder har gratisprinsipp i offentlige anlegg, gode universelle gratisordninger for lån av utstyr og aktivitetsfremmende lavterskeltilbud.

Pkt 8 Fylkeskommunen tar initiativ til å etablere en ordning/konkurranse for «Aktivitetsvennlige bedrifter» i løpet av 2027. / Evt. aktivitetspris «Sprek Bedrift»

Kommentar: Agder Bedriftsidrettskrets våger å påstå at vi er fylkets største leverandør av aktivitet til voksne ansatt i bedrifter i Agder. Vi ønsker svært gjerne å være med på denne prosessen hvor vi har mye kunnskap og allerede mange etablerte aktiviteter. Her kan nevnes aktivitetskampanjen Sykle til jobben, Terrengkarusellene i Kristiansand, Arendal/Grimstad og Kvinesdal/Flekkefjord. gruppetreninger med instruktør på ettermiddag/kveld og på dagtid ute i bedrifter. Ett helt konkret tiltak her burde vært gratis deltagelse i aktivitetskampanjen til alle innbyggere i Agder.

Delmål: Befolkningen i Agder har god kjennskap til fordelene av fysisk aktivitet og mulighetene for å være fysisk aktiv i nærmiljøet.

Pkt 2 Det offentlige og frivilligheten samarbeider om felles digitale plattformer for informasjon om aktivitetstilbud, anlegg og områder for fysisk aktivitet.

Kommentar: Agder Bedriftsidrettskrets driver allerede med opplysningskampanjer med fokus på fordelene ved å drive fysisk aktivitet rettet mot den voksne befolkningen. Vi leverer også et digitalt turkonsept, Ti på topp, i de områdene med størst befolkningsgrunnlag i Agder. Dette er rettet mot innbyggere i alle aldre.

Med vennlig hilsen

Geir Rykhus

Daglig leder

Mob +47 901 89 245

geirkaregaupseth.rykhus@bedriftsidretten.no

Henrik Wergelandsgate 4

4612 Kristiansand

agder.bedriftsidretten.no

Bedriftsidretten

Klar for alt!

Til
Agder fylkeskommune
Postmottak@agderfk.no

Deres ref: Sak 12/04134

Vår ref: SBM/NH 13.09.2024

Høringsuttale til regional plan for aktive liv i Agder 2024-2034

Viser til utsendte høringsdokumenter til regional plan for fysisk aktive liv i Agder for perioden 2024 -2034 og kommer med våre innspill i videre planprosess.

Først av alt vil vi gi ros til Agder fylkeskommune for en god prosess med god involvering av ulike interessegrupper frem mot høringsutkastet som nå ligger ute. På grunn av den gode prosessen inneholder høringsutkastet med tiltaksplan mye av det som vi mener er viktig for å legge til rette for mer fysisk aktivitet i planperioden.

Det er viktig for idretten å ha et godt samarbeid med fylkeskommunen for å legge best mulig til rette for fysisk aktivitet for alle. Agder idrettskrets er positive til å inngå/videreutvikle samarbeidsavtale med Agder fylkeskommune som foreslått i handlingsprogrammet for 2024 -2028 og ber om at det prioriteres.

Vi vil her komme med noen få innspill til et av temaene i plan og handlingsprogram som vi mener vil kunne gjøre disse enda bedre og håper de kan bli tatt inn i endelig vedtatt plan/handlingsprogram.

Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler

- Agder fylkeskommune som regional utviklingsaktør må ta en aktiv rolle ved utvikling og realisering av regionale idrettsanlegg basert på behov i idretten, kommuner og regioner.
- Ved fordeling av spillemidler prioriteres organisasjonseide idrettsanlegg for at disse skal slippe å bruke midler som skulle gått til aktivitet på å finansiere spillemidler, så lenge det er ventetid på tildeling for ordinære idrettsanlegg.

Til slutt vil vi takke for en god prosess med planarbeidet og vi håper at vi når våre felles mål og intensjoner med denne planen og handlingsprogrammet med å skape mer fysisk aktivitet for flest mulig i fylket.

Med vennlig hilsen
Agder idrettskrets
Stein Bø-Mørland /s/
Organisasjonssjef

From: "Aanonsen, Mats Stave"
Sent: Thu, 26 Sep 2024 12:18:03 +0200
To: "Aanonsen, Mats Stave" <Mats.Stave.Aanonsen@agderfk.no>
Subject: Høringsinnspill regional plan fysisk aktivitet

Fra: Worren, Tone Merete <Tone.Merete.Worren@arendal.kommune.no>
Sendt: torsdag, september 12, 2024 2:43 pm
Til: Aas, Vidar <Vidar.Aas@arendal.kommune.no>; Grasaas, Christina Åsan <Christina.Asan.Grasaas@agderfk.no>
Kopi: Nilsen, Jann Bernhard <Jann.Bernhard.Nilsen@arendal.kommune.no>; Nilsen, Jann Bernhard <Jann.Bernhard.Nilsen@arendal.kommune.no>; Halvorsen, Anne Lise <Anne.Lise.Halvorsen@arendal.kommune.no>
Emne: SV: Bli kjent

Hei

Var et veldig godt møte – enig 😊

Jeg har raskt lest igjennom handlingsplanen, og det er maaaaange gode tiltak, utfordringen er heller – hva er det viktigste. Kjente at å prøve å se etter hva som mangler var ingen vits i, og å fordype seg krever litt mer tid enn det jeg klarer på så kort tid. Slik det står er det et bredt satsingsområde som krever systematisk og tverrsektoriell handling. Den ene tingen jeg kunne ønske meg utover det som står var mulighetsrommet for å løfte opp enkeltsatsinger innenfor friluftsliv og snarveier som en ser vil gange flere innbyggere i et folkehelseperspektiv. Ønsker en sum på 50-100 000 som er øremerket til lokale folkehelse tiltak, og som betales tilbake dersom de ikke brukes. Innunder : Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler Delmål: Tilskuddsmidler har bidratt til betydelig økning i aktiviteter, anlegg og arealer som gir fysisk aktivitet i nærmiljøet. Lov å ønske 😊

Vennlig hilsen

Tone M. Worren

Seniorrådgiver Folkehelse og levekår/Folkehelsekoordinator

Fagstab, Helse og mestring

Telefon: 975 42 320

tone.merete.worren@arendal.kommune.no | www.arendal.kommune.no

Sykkkelbyen
Arendal

Farsund
kommune

AGDER FYLKESKOMMUNE
Postboks 788 Stoa

4809 ARENDAL

Bygg og eiendom

Dato: 01.10.2024
Vår ref.: 24/02269-2
Deres ref.: 23/04134
Saksbeh.: Bjarte A. Kvalheim
Telefon: +47 997 49 676

**Høring av forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024–2034 –
høringssvar fra Farsund kommune**

Vi viser til Agder fylkeskommunes høring av forslag til plan og handlingsprogram for regional plan for fysisk aktive liv i Agder. Farsund kommune har i tidligere korrespondanse fått utsatt svarfristen til 1. oktober 2024.

Farsund kommune er positive til forslag til plan, og tror målet med planen kan nås gjennom de delmål, strategier og tiltak som følger av forslag til handlingsprogram. Vi er imidlertid bekymret for kommunens ressursbruk og finansiering knyttet til de mange tiltakene som følger av forslaget.

Denne høringsuttalelsen ble referert i møte i utvalg for levekår 25. september 2024.

Ved henvendelse angående saken, vennligst referer til saksnr. 24/02269.

Med hilsen

Ståle Manneråk Kongsvik
kommunedirektør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

postmottak@agderfk.no

Kristiansand, 13.9.2024

Dette brevet sendes på vegne av DNT Sør, Lister Friluftsråd, Naturvernforbundet i Agder, Midt-Agder Friluftsråd, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Skogselskapet i Agder.

Høring: Regional plan for fysisk aktive liv i Agder

Uttalelse fra FNF Agder til høringen

Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder) representerer et bredt spekter av natur- og friluftslivsorganisasjoner som er aktive i hele fylket, og som utgjør omtrent 23 000 mennesker. Vi har tidligere sendt høringsuttalelse til Regional plan for fysisk aktive liv i Agder, i april 2023, og vi ser at det er noen punkter bl.a. fra tidligere som vi ønsker å følge opp i denne høringsuttalelsen.

Friluftslivets rolle kan ytterligere styrkes. I vår forrige uttalelse anbefalte vi at det organiserte friluftslivet skulle fremheves som en viktig fellesskapsarena, på lik linje med idretten, i kapittel 2.2 Inkludering og deltakelse. Vi er glade for at planen anerkjenner friluftslivets viktige rolle, men vi mener at det fortsatt er behov for tydeligere språk som konkret løfter frem det organiserte friluftslivet som en lavterskelarena for mennesker i alle aldre og fra alle sosiale lag.

- Vi anbefaler at kapittelet utvides med et avsnitt som understreker hvordan friluftslivet bidrar til å fremme god livskvalitet, inkludering og deltakelse, særlig blant dem som kanskje ikke finner seg til rette i tradisjonelle idrettsaktiviteter.

Vi etterlyser tydeligere planretningslinjer og handlingsprogram for anleggsutvikling og arealbruk.

Dette for å sikre kommunenes ansvar for å fremme fysisk aktivitet gjennom friluftsliv, samt et konkret handlingsprogram med tiltak som øker samarbeidet mellom offentlige og frivillige aktører. Det er positivt at planforslaget nå inneholder en strukturert oversikt over tiltak og strategier, men det bør konkretiseres hvordan retningslinjene for anleggsutvikling og arealbruk skal gjennomføres.

- Vi foreslår at det utarbeides tydeligere retningslinjer for hvordan kommunene skal sikre muligheten for fysisk aktive liv gjennom anleggsutvikling, samt at friluftslivsorganisasjoner involveres tidlig i prosesser med arealplaner. Vi ønsker å se en tydeligere prioritering av rehabilitering av eksisterende anlegg fremfor nybygg, for å begrense belastningen på natur.

Kunnskapsgrunnlaget for dette planforslaget bør suppleres med en kartlegging av viktige friluftsområder. Vi har tidligere etterspurt en oppdatert oversikt over tilrettelagte friluftsområder og regionale temakart for viktige friluftslivsområder. Vi registrerer at planen vektlegger kartlegging av friluftsområder som en viktig del av kunnskapsgrunnlaget, men savner spesifikke referanser til utviklingen av et temakart for viktige friluftsområder i denne planen.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
agder@fnf-nett.no | Gyldenløves gate 2, 4611 Kristiansand S | 481 25 352
organisasjonsnummer 914 046 831 | www.fnf-nett.no/agder

- Vi anbefaler at fylkeskommunen inkluderer et dynamisk temakart over viktige friluftsområder, som også kan brukes aktivt i arealplanlegging. Vi vil understreke at friluftslivsområdene må beskyttes mot omdisponering til andre formål, og at det må tas hensyn til behovet for bærekraftige og langsiktige løsninger i arealplanleggingen. Dette kartet bør også oppdateres jevnlig i samarbeid med friluftsrådene og frivillige organisasjoner.
- Planens mål om å sikre 80 nye friluftslivsområder innen 2034 er positivt og ambisiøst, og vi støtter dette initiativet. Videre er det positivt at planen fremhever viktigheten av bærekraftig utvikling, inkludert vektlegging av gjenbruk, sirkulærøkonomi og energieffektivitet ved rehabilitering og nybygging av anlegg. Vi synes det er positivt at bærekraft er en gjennomgående faktor i planen. Det er viktig at nye friluftslivsområder utvikles i samsvar med naturens tåleevne og at omdisponering av viktige natur- og landbruksområder til utbygging unngås så langt det er mulig. Vi foreslår at det legges mer vekt på å rehabilitere og oppgradere eksisterende områder for å minimere naturinngrep.

Vi ønsker at fylkeskommunen tar et aktivt ansvar for å fremme et mer variert tilbud om fysisk aktivitet, bl.a. gjennom et tettere samarbeid med friluftslivsorganisasjoner. I vår forrige uttalelse påpekte vi at dette er viktig for unge, spesielt i videregående opplæring. Vi ser at planen har med tiltak som adresserer dette gjennom samarbeid med skoler, men vi ønsker å understreke viktigheten av et tettere samarbeid med friluftslivsorganisasjoner for å sikre et variert tilbud om fysisk aktivitet.

- Vi anbefaler at fylkeskommunen i større grad samarbeider med friluftslivsorganisasjoner om å utvikle aktiviteter for videregående skoler. Det kan inkludere kurs, turer og andre friluftsopplevelser som gir ungdom mulighet til å delta på nye og engasjerende måter.

Samarbeid og videreføring av avtaler er positivt og viktig! Vi setter stor pris på at fylkeskommunen i planforslaget har videreført forpliktelsen til samarbeid med bl.a. FNF Agder gjennom en langsiktig samarbeidsavtale. Dette gir oss et godt fundament for å fortsette vårt arbeid. Planens fokus på samarbeid generelt, mellom offentlig, privat og frivillig sektor, samt forslag om tiltak som gir forutsigbare rammevilkår for friluftslivsorganisasjoner, er vi positive til. Forslaget om en økning på 25 % i tilskuddsmidler fra 2025 vil gi oss bedre muligheter til å styrke arbeidet vi gjør for natur- og friluftslivsinteresser, og økt fysisk aktivitet. Forutsigbare rammebetingelser betyr mye, og vi oppfatter dette som en svært positiv utvikling. Vi håper at tilskuddsøkningen også vil kunne gi oss handlingsrom til å starte nye initiativer som kan bidra til å enda større oppslutning for å ta vare på natur- og friluftslivsinteresser, og redusere barrierer for deltakelse blant utsatte grupper.

Formidling og informasjon må være relevant, oppdatert og tilgjengelig. Det er positivt at planen fokuserer på økt formidling om mulighetene for fysisk aktivitet og bruk av friluftslivsområder. FNF Agder er også nevnt som en viktig aktør i dette arbeidet, bl.a. for å nå ut til et bredere publikum. Vi ønsker å bidra og vil oppfordre til å videreutvikle dette samarbeidet.

Til slutt vil vi si at vi er takknemlige for at våre interesser og vår rolle som samarbeidspartner får fokus i dette planarbeidet.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Carina Reierson Ausdal

Koordinator

FNF Agder

From: "Geir Henning Waagsnes" <geir@friluft-sor.no>
Sent: Fri, 6 Sep 2024 11:53:38 +0200
To: "AFK.Postmottak" <postmottak@agderfk.no>
Subject: Høringsuttalelse: Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034

Hei 😊

Friluftsrådet Sør synes planen er omfattende og god, men vi savner ordet Kyststi i planen. Det er svært viktig at tilskuddsordningen for å kunne arbeide med grunneiere om merking av kyststi fortsetter. Målet bør være en sammenhengende kyststi gjennom de fleste av Agders kystkommuner. Friluftsrådet Sør har arbeidet med dette over flere år og er ferdig med Arendal og Grimstad. Planen er å jobbe videre i Tvedestrand og Risør de neste 5 – 6 årene. Uten tilskudd fra fylkeskommunene hadde det ikke vært mulig for Friluftsrådet Sør å realisere den 170 km lange kyststien i Arendal og Grimstad. Kyststien er mye brukt av lokalbefolkningen, hyttefolk og turister.

Mvh.
Geir Henning Waagsnes
Daglig leder
Friluftsrådet Sør KO (Kommunalt Oppgavefellesskap)
Mobil: 47 02 65 47
E-post: geir@friluft-sor.no
Besøksadresse: Krøgenes brygge
Fakturaadresse: Krøgenes bryggevei 21, 4841 Arendal
Organisasjonsnr: 985 150 311

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon

Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Høringssvar FFO-Agder

FFO – Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, Agder har lagt til grunn at innspilla skal ta utgangspunkt i "alle deler av planen og dens handlingsprogram, med særlig fokus på hvordan inaktive kan inkluderes og nås i planarbeidet".¹

FFO-Agder representerer 88 interesseorganisasjoner med omkring 22 000 medlemmer. Vårt overordna mål er samfunnsmessig likestilling og deltakelse for alle med nedsatt funksjon. Rundt 17 prosent av befolkninga har til enhver tid en funksjonsnedsettelse eller en kronisk sykdom som medfører funksjonsnedsettelse.

flere, oftere, nærmere

Innledning

Folkehelseundersøkelsen for Agder i 2023² viser at det som er utslagsgivende for folks helse, livskvalitet & trivsel er **familiens økonomi** og **hvilken kommune du bor i** – om det er en bygde- eller bykommune og kommunens økonomi.

I tillegg har **foresattes utdanning** innvirkning på barns aktivitet. Idrett og friluftsliv bidrar til deltakelse, inkludering og gir økt livskvalitet på tvers av funksjonsevne, alder og sosiale lag. At **flere faller utenfor**, særlig jenter, mennesker med nedsatt funksjonsevne og barn av foresatte med lav utdannelse, er et samfunnsmessig problem.

Folk flest i Agder er for lite fysisk aktive og sitter for mye stille. Kun tre av ti voksne og eldre er aktive nok, og bare halvparten av 15-åringene oppnår nasjonale anbefalinger. Tendensen er at fallet i aktivitetsnivå skjer tidligere og er tydelig alt fra niårsalderen.

Forskning

I etterkant av at kulturdepartementet tildelte idretten 200 millioner kroner i 2022 og nye 100 millioner kroner i 2023 for å stimulere til mangfold og inkludering i idrett og fysisk aktivitet,³ ble forskningsrapporten "Hva vet vi om mangfold og inkludering i idretten? – En kunnskaps-sammenstilling om deltakelse, barrierer og tiltak" lansert, også den i 2023.⁴

Det er særlig fire element som er sentrale for Agder og vårt innspill: *Barrierene for*

- *personer med funksjonsnedsettelse*; at det er mangel på informasjon, at idretten ikke evner å møte barrierene disse utøverne og deres foresatte opplever i hverdagen, også mangelen på evne til å tilrettelegge etter behov og at det ikke er tilstrekkelig universelt utforma lokaler eller idrettsanlegg som inviterer funksjonshemmede til deltakelse
- *de sosioøkonomiske ulikhetene*; blant annet gjennom høye kostnader til utstyr, også at aktivitetene er kostbare, at medlemskapet er høyt prisa og at det er en generell mangel på tilgjengelige aktiviteter i nærheten av boligene (transportutgiftene er for høye)
- *kjønnsbalanse og likestilling*; blant annet gjennom ulik fordeling av økonomiske ressurser hvor jenter får færre midler og tilbys ulike treningsmuligheter enn guttene
- *det kulturelle ståstedet*; blant annet språk, bortfall av relaterbare aktiviteter og mangel på norske forbilder med etnisk minoritetsbakgrunn

Idretten skal være en inkluderende arena der alle er like mye verdt, føler tilhørighet og opplever gjensidig respekt. Vi skal speile mangfoldet i samfunnet og aksepterer ikke negativ diskriminering. Alle skal, uansett forutsetninger og ambisjoner, få delta i og påvirke beslutninger som gjelder dem.

Høringssvaret fra FFO-Agder

Før utarbeidelsen av svaret, leste vi omtrent 20 ulike planer og rapporter, som Regionalplanen for Agder, Folkehelseundersøkelsen i Agder, NIFs etiske retningslinjer, Rapport om mangfold og inkludering og Frivillighetsstrategien for Agder. Vi bruker innhold fra disse og andre, markert gjennom bruk av sluttnote som viser til primærkilda.

Vi oppfatter plandokumentets setning; "med særlig fokus på hvordan inaktive kan inkluderes og nås i planarbeidet" – som ei oppfordring til å lage en plan med konkrete tiltak, ei verktøykasse og et styrende dokument som legger føringer for hvordan uteområder skal utformes.

Vårt mål er å vise til hva som allerede er planlagt og målsatt, for å konkretisere element slik at den regionale planen for fysisk aktive liv blir et instrument med konkretiserte tiltak og mål – og ikke en plan som legges i skuffa fordi den er for lite konkret.

Vi tar for oss de syv måla planen er delt i, kommenterer noe generelt, bygger om på dem og strategiene – for at dette skal bli instrumentet og spiren til en innsats for et mer aktivt liv. Planen er god, men for voluminøs, rotete, ustrukturert og full av gjentakelser. Vi endrer, tar bort, slår sammen og legger til for å skape et verktøy som stimulerer til et aktivt liv.

Et apropos

Vi forstår at veien er tornefull og lang for å få løfta folk opp fra stolen og ut til en aktivitet, for det "sosialt usosiale" livet er enkelt, og ulike medier lokker og drar i befolkninga som har en tendens til å velge det enkle; dessverre er for mange umotiverte til å bryte mønsteret, løfte seg fra stolen og velge "noe annet" som gir dem et bedre liv. Det er lett å si at, nå går jeg til aktiviteten, problemet er at valget må gjøres to ganger, for personen må også gjenta valget fysisk ved å reise seg.

Det er bildet av endring som må være planens hovedmotiv; skape endringa, gleden, motivasjonen og oppdagelsen av en sosial arena hvor trivselen trekker mer enn alternativet skissert over.

Agder skal tørre å gjøre det som må til – vi har ikke tid til omkamper – derfor skal anlegg som appellerer til aktiviteter i nærmiljøet prioriteres, særlig sånne som appellerer til mange, også funksjonshemmede og de lite aktive, skal ha prioritet – og hvert år må alle tiltak evalueres.

En generell innledende kommentar

Det offentlige har brukt hundrevis av millioner kroner på tiltak som ikke har fungert. Idretten gjør mye bra, men hegner om sitt⁶ og involverer ikke funksjonshemmede, frivillige organisasjoner, det spontane på fritida, skoler, eldrehjem og omsorgssentre fordi idretten har "organisert i hjel" alt og plassert dem i lukka former på en arena og i et lag med høye kostnader til utstyr, klær, medlemskap og transport. **Denne planen må ikke gjøre samme feilen, men inkludere og involvere alle i et herlig samspill bygd på et kostnadsfritt samarbeid av spontanitet, lek og glede.**

Del en: Grunnlaget for et fysisk aktivt liv

Regionplanen for Agder 2030⁷ trekker fram **likestilling, inkludering og mangfold i et levekårs- og verdiskapingsperspektiv. Inntektsulikhetene og andelen barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt har økt. Et rausere og mer likestilt samfunn vil bidra til økt folkehelse og mer inkludering – mer aktivitet genererer mindre pleie.**

Planforslaget ute til høring¹ konkretiserer at andelen av befolkninga som oppfyller de helsemessige anbefalingene om fysisk aktivitet, skal øke med 15 prosent.

Vi er usikre på premisset for tallgrunnlaget, for tallet er henta fra den nasjonale planen om aktive liv.⁸ Folkehelseundersøkelsen viser at det er stor forskjell på fysisk aktivitet mellom aldersgruppene i de ulike kommunene. Det trenger ikke bety så mye, viktigere er det at planen legger ut tydelige muligheter for hvordan vi kan stimulere folk til økt aktivitet.

Om strategiene

At samarbeid må til, støtter vi helhjerta, og her må det tenkes bredt og nytt.

Det vi *ikke* er enige i, er at grunnlaget skal være at "privat og offentlig sektor bidrar til målretta kunnskapsbasert arbeid for økt fysisk aktivitet". Det er tomprat som *ikke* tilfører arbeidet noe for å øke befolkningas fysiske aktivitet – tankene fins i planens premiss.

Det samme gjelder strategi tre og at "det offentlige, forskningsmiljø og frivilligheten skal prioritere større, felles regionale satsninger for økt fysisk aktivitet, og samarbeid om planlegging, gjennomføring og evaluering". Det er flere tomme ord.

Vi foreslår å ta bort strategi en og tre, da resten av planen søker å nå delmålsetninga nevnt over. Friluftsråd og frivillige organisasjoner flytter vi til neste mål.

Det vi kunne tenkt å få inn som strategi, er noe konkret som skal være **grunnmuren** i ethvert samarbeid, som i dette henta fra Idrettsforbundets hefte Hvordan inkludere⁹

- at alle deler av befolkninga, uansett funksjonsevne, skal involveres
- at fysisk aktivitet er bra for helsa uansett funksjonsevne
- at mangfold øker muligheten til samhold
- informasjon om alle aktivitets- arenaer og muligheter som fins
- at jenter og gutter har like muligheter og rettigheter
- foresatte gis visshet om at aktiviteten er et trygt sted for barna, også hvordan opplegget fungerer, hva dugnad er og hvordan foresatte kan bidra aktivt
- at aktiviteten er en viktig sosial arena hvor barn blir kjent med andre barn, ungdom med ungdom, voksne med voksne og funksjonshemmede med andre i samme situasjon like mye som med funksjonsfriske
- at en fritidsaktivitet gir god språkutvikling
- at barn og unge får et sted å være sammen, og at nye vennskap dannes

¹ **Planforslaget ute til høring** må forstås som "Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-34" – ref. sluttnote 1

Del to: Nærhet og inkludering for et fysisk aktivt liv

I det øyeblikket innbyggerne oppfatter tilbudet som trygt og et sted hvor de blir ivaretatt uansett funksjonsevne, kan planen gå ett steg videre og sette søkelys på muligheter.

"Fysisk aktivitet er blitt noe vi selv må bestemme oss for å gjøre, og derfor blir det viktigere enn noen gang å gjøre det aktive valget til det åpenbare valget."¹

I kunnskapsgrunnlaget for Fysisk aktive liv¹⁰, deler Agder barrierene inn i tre nivå:

- **Strukturelle** hindringer som tilgjengelighet til aktivitetstilbudene, kollektivtransport, tilgjengelige turområder, gåstier, gang- og sykkelveier, treningsfasiliteter og informasjon.
- **Individuelle** hindringer er manglende forutsetninger eller ressurser hos den enkelte, som funksjonsnedsettelse eller sykdom, er det nødvendig å tilpasse tiltak basert på spesifikke behov og utfordringer.
- **Familiære** og miljømessige hindringer som økonomi, kunnskap, kulturelle referanserammer, og erfaringer og holdninger til fysisk aktivitet som vi vokser opp i.

Kommunene skal ha gratis aktivitetsfremmende lavterskeltilbud!

Strategi 1

Å styrke utlånssentralene i kommunene, er et godt poeng. For å gjøre tilbudet bedre, bør det opprettes flere utlånssentraler, og da spesielt der hvor levekårsutfordringene er størst.

Strategi 2

Styrking av gratisprinsippet for bruk av offentlige anlegg til aktiviteter for barn, unge, studenter og eldre, samt til inkluderende lavterskelaktiviteter for alle – også foresatte.

Bedre mulighetene for barn og unge i lavinntektsfamilier til å delta i fritidstilbud. For å sikre dette, får alle under 15 år kjøre gratis med buss mellom 17:00 og 21:00.

Andre viktige poeng henter vi fra Idrettsforbundets hefte Hvordan inkludere¹¹ – og det å

- ha aktivitet i nærheten av bolig og at de er åpne for alle – uansett funksjonsevne
- se til at alle gymsaler og lignende er åpne for fritidsaktiviteter hele året
- la deltakerne prøve aktiviteten uten å måtte melde seg inn
- ha engasjerte og dyktige trenere/instruktører som har lyst til å gjøre en innsats for lokalmiljøet og som skaper tillit til deltakerne og familiene
- tilby ukentlig aktivitet i forskjellige aktiviteter – disse bør også tilbys foresatte
- ha trenere, instruktører, dommere og andre forbilder med innvandrerbakgrunn. Det er særlig viktig med ungdommer, kvinner og funksjonshemmede som forbilder

Strategi 3

Alle kommuner har ordninger, friluftsråd og frivillige organisasjoner som bistår mennesker med behov for ekstra støtte eller tilrettelegging for å komme i gang med fysisk aktivitet.

Kommunene får ei verktøykasse de kan hente fra, både til funksjonsfriske og de med nedsatt funksjonsevne. Kassa er delt i barnehager, barneskoler, ungdomsskoler, videregående skoler, universitet og høyskoler, pleie og omsorgssentre og rene fritidsaktiviteter.

Del tre: Forutsetninger for et fysisk aktivt liv

Det er viktig å synliggjøre de tilbud som fins i Agder¹², og at informasjonen er oppdatert¹³. Da må noen ha en slik funksjon, at de kjenner alle tilbud som fins, som forsvinner og som kommer til. Dette er et stort og viktig arbeid som fordrer gode og sikre rutiner.

Vi er usikre på i hvor stor grad det fins eksisterende kunnskap om aktivitetsnivået i befolkninga. Skal premisset om en vekst i befolkningas aktive liv øke med femten prosentpoeng, må kunnskaps-grunnlag etableres. Noen må ha ansvaret. En del aktiviteter er spontane og på fritid, og vanskelige å registrere, men knyttes det ei opplæring til de ansvarlige, de tilbys kurs, oppfølging, en form for honnør, eller lignende, vil det å etablere en slik oversikt bli enklere også for det spontane.

Det å forstå befolkningas forutsetninger, aktivitetsnivå, hvor mange som oppfyller de nasjonale anbefalingene, andelen funksjonshemmede, inaktive, årsakene til lav deltakelse, ulikhetene blant gruppene og effekten tiltak for å øke aktiviteten har, er vesentlig.

For å sikre at viktige områder og anlegg for fysisk aktivitet lages og ivaretas i areal-forvaltninga, er det behov for økt kunnskap om hvor områda og anlegga fins, hva som kjennetegner dem og deres betydning for brukernes ulike former for fysisk aktivitet. Det må lages en database tilknyttet kartografi som dekker fylket og alle kommuner.

Strategi 1

Registrering, oppdatering og formidling av kunnskap om anleggsdekning, anleggsbehov og deltakelse i fysisk aktivitet. Dette skal være et interkommunalt samarbeid.

Strategi 2

Undersøke aktivitetsnivå og relaterte faktorer i alle aldersgrupper for å etablere en grunnmur av kunnskap om hvor vi er, og gjennom ulike måleparametere få en oversikt over hvor Agder gjør det godt og hvilke områder det må settes inn tiltak.

Strategi 3

Barn og unge informeres og læres opp i gode levevaner. Enkelte grupper trenger tilpassa informasjon. Bruk av digitale flater og sosiale medier er viktig, også formidling på ulike språk tilpassa målgruppene. Det bør opprettes samarbeid mellom en rekke grupper og organisasjoner som kan påvirke de ulike brukergruppene, det kan for eksempel være å

- ha en inkluderingsansvarlig i kommunen som kan tilrettelegge og spre informasjon
- gi informasjon via skolene til barna og deres foresatte, skolehelsetjenesten, Skolefritidsordningen (SFO/AKS), Foreldrenes Arbeidsutvalg (FAU), foreldremøter ...
- samarbeid med funksjonshemmedes organisasjoner, FFO, SAFO, Kreftforeningen ...
- engasjere foresatte av barn med funksjonshemninger
- engasjere foresatte av innvandrere – og tilby informasjon på deres språk
- samarbeide med kommunen, som NAV, helsestasjon, fritidsklubber, utekontakt, politi, kulturkontor, introduksjonssentre, barnevern, flerkulturelle organisasjoner ...
- samarbeide med idrettsråd, idrettskrets, særkrets, region eller særforbund
- samarbeide med andre organisasjoner som har andre møteplasser
- skrive om tilbudet på fylkets, kommunens, skolens og organisasjonens nettside
- skrive om tilbudet i sosiale medier og at budskapet oppdateres

Strategi 4

I Agder fins et vell av muligheter for fysisk aktivitet, både organiserte og egenorganiserte. Det er viktig å øke bruken av tilbud som fins. For å bidra til ei bærekraftig anleggsutvikling, må det satses på rehabilitering- og gjenbruk av eksisterende anlegg og bygg, samt å etablere nye anlegg og områder som legger til rette for flerbruk, lavterskel- og egenorganisert aktivitet i nærmiljøet.

Det må etableres oversikt over uteområda i barnehager, skolegårder, eldre- og omsorgssentre, universitet og høyskoler, i nærmiljø, i boområder og hvordan disse er tilrettelagt og utforma. Med slik grunnleggende kunnskap, kan planlegginga for å skape gode arenaer som innbyr til fysisk aktive liv, starte. Dess mer det myldrer, dess flere vil anlegga trekke til seg.

Vi har *kjørt rundt til* fjorten barne- og ungdomsskoler, fem videregående skoler, en folkehøyskole og ett universitet i Kristiansandsområdet. Et felles ord for uteområda er **asfaltjungel**, selv om det fins grøntområder.

Det er en skam at det ikke er et parkeringshus på utsida av campus på UiA, for sånn som nå, kan du kjøre til døra. De skritta du går, er avhengig av økonomien. Med buss får du beveget deg, med bil er bevegelsen svært begrensa. De heldigste, er de som sykler.

Det å kartlegge, vil ikke ta lange tiden, men å omarbeide områda til arena for fysisk aktivitet, vil ta lengre tid, og det er her det må satses mest – og det haster.

Barn, unge, studenter og eldre tilbringer hverdagen i barnehage, skolegård, universitetsområde, i bydelen de bor, også på eldre- og omsorgssentre når tilstand og alder tilsier det. Det gjør områda til viktige arenaer for fysisk aktivitet, og avgjørende for folks psykiske og fysiske helse og utvikling, derfor har Agder utarbeida universelle retningslinjer for utforming av områda.¹⁴

Det at hvert boområde eller samling av et større antall boliger skal ha lekepark, er et krav Agder må gå bort fra. Det har leda til at det fins hundrevis av lekeområder med ei runse, ei vippe og ei sandkasse som kattene bruker som sitt toalett – derfor benyttes de i liten grad.

Det må skapes områder som byr til aktivitet som "alle" har interesse av. Når det gjelder barnehage og grunnskole, kan Wilds Minnes uteareal være utgangspunkt for utarbeidelsen av en universelt utforma skolegårdsmodell. Modeller må lages for videregående skole, universitets- og høyskoler og eldre- og omsorgssentre – og boområdene.

Anlegga må innby til ulike aktiviteter som endrer seg etter alder og behov, der barnehage har trehjuls sykkeltype har skolene sykkeltyper på både flat mark og i skogen rundt, og eldresentrene har tilsvarende for rulle- og gåstoler. Opplevelse må stimulerer til bevegelse.

For eksempel må det være solide badmintonbord, minigolfbane, bowlingbane, badmintonnett, street-basketball-bane, berge for håndball mot ett mål, berge for fotball mot ett mål, sykkeltype, crossløype også tilrettelagt for rullestol ... og at noen har ansvar for vedlikeholdet av områda.

Dessuten, i hvert boområde, som Lund, Hellemyr, Tinnheia, Slettheia ... er det en bane for rullestolbasket og en for rullestolhåndball innen- eller utendørs.

"Skal vi lykkes med å skape et mer aktivitetsvennlig samfunn vil det være naturlig å starte med noen av de viktigste møteplassene vi har."

Planforslaget til høring¹

Mål fire, fem, seks og syv er alle tatt bort

Målene er inkorporert i planen, og målsatt i de andre punkta, kanskje hovedsakelig i punkt tre.

Et avsluttende apropos

Bør el-sparkesykler ha en begrenset rekkevidde fra Kristiansand sentrum til maksimalt to kilometer – er ikke det en måte å sikre mer bevegelse hos barn og unge (og andre el-sparkesykkel-brukere)?

NOTEAPPARAT

- ¹ [planforslag-til-horing.pdf \(agderfk.no\)](#)
- ² [Folkehelseundersøkelsen 2023 - Agder fylkeskommune \(agderfk.no\)](#)
- ³ [200 millioner til mangfold og inkludering i idrett og fysisk aktivitet - regjeringen.no](#)
- ⁴ [Ny rapport om mangfold og inkludering i norsk idrett \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ⁵ [NIFs etiske levereregler \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ⁶ [idretten-skal anlegg-2019-2023---endelig-utgave.pdf \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ⁷ [Agder – en bærekraftig region med lave utslipp og gode levekår - Agder fylkeskommune \(agderfk.no\)](#)
- ⁸ [Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029. - regjeringen.no](#)
- ⁹ [Hvordan inkludere? \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ¹⁰ [kunnskapsgrunnlag-og-medvirkning.pdf \(agderfk.no\)](#)
- ¹¹ [Hvordan inkludere? \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ¹² [Meld. St. 18 \(2015–2016\) - regjeringen.no](#)
- ¹³ [endelig-liste-over-strategisk-viktige-anlegg-for-sarforbund-og-idrettskretser.pdf \(idrettsforbundet.no\)](#)
- ¹⁴ [Anleggspolitikk \(idrettsforbundet.no\)](#)

Fylkeseldrerådet i Agder fylkeskommune, har i sitt møte torsdag 12. september vedtatt å sende følgende høringsinnspill til :

«Regional plan for fysiske aktive liv i Agder 2024 – 2034»

Generelt:

Planforslaget som 8. mai, ble vedtatt sendt ut på høring, er et dokument som på en grundig måte viser viktigheten av at befolkningen holder seg aktive fysisk og derved sikrer seg økt livskvalitet og god helse lengst mulig.

Det er i forslag til handlingsprogrammet lagt inn mål, strategier og tiltak som er gjennomtenkte og som vil bidra motiverende å få ut i livet. For hele regionen og ikke minst for den enkelt kommune.

Fylkeseldrerådet ønsker imidlertid å bidra med noen kommentarer, da det også i denne planen er lagt for lite vekt på gruppen eldre.

Det bør fremheves mye tydeligere, hvor viktig det er for eldre å ta vare på egen fysiske helse.

Spesielt hvor viktig det er å ha tilgang til arenaer, turstier, treningsapparater o.l.

Den aller viktigste barrieren / hindringen ute lokalt; er faktisk mangel på benker/sittemulighet og dernest tilgang til toalett.

(Les: Kong Harald har selv uttalt; at alle turer er greie, bare det er kort vei til do)

Målet for økt fysisk aktivitet er utrolig viktig å sikre at eldre blir enda mere bevisst på. Det bør derfor også bli mye tydeligere for kommunene å sørge for at det er så enkelt som mulig å forbli fysisk aktiv, også når og spesielt når kroppen begynner å sette noen begrensninger i hverdagen. Det gjelder spesielt

bevegelighet og andre typer begrensninger inn i seniorperioden.

Forslag til punkter i handlingsplanen:

«Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv»

Nr. 4 - Tiltak/Oppdrag: «....., også for unge voksne og voksne og eldre

Nr. 7 – samarbeidspartnere: «kommuner og eldrerådene.

«Kunnskap om idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet»

Delmål 1:

Nr. 8 – Tiltak/oppdrag: som måler befolkningens aktivitetsnivå og aktivitetstyper, også seniorer.

Nr.9 – Tiltak/oppdrag: «....., personer med nedsatt funksjonsevne, eldre og minoritetsgrupper i Agder.

Delmål 2:

Nr. 2 – Tiltak/oppdrag: «... kartlegging av uteområder i barnehager, skolegårder, aldersboliger/institusjoner og i nærmiljøet.....»

«Informasjon og formidling om mulighetene for å være fysisk aktiv»

Nr 1 – Tiltak/oppdrag: Få med en setning om spesielt eldre

Nr.1 – Samarbeidspartner : Fylkeseldrerådet !

Nr.2 – Tiltak/oppdrag: Informasjon må i tillegg utarbeides og distribueres på papir og sikres at alle husstander mottar informasjon.

Nr.4 – «... oppdatert informasjon om friluftsområder som er tilgjengelige for alle. Spesielt om det finnes benker og tilgang til toaletter.

«Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler»

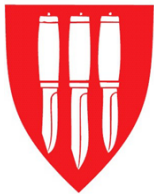
Nr.7 – Tillegg: Spesielt eldre må prioriteres

«Aktivitetsfremmende arealplanlegging»

nr.7 – «Nye skoler, barnehager, sykehjem og omsorgsboliger lokaliseres på steder.....»

Oppsummering og noen stikkord:

- De eldre må involveres så tidlig som mulig. De gjelder eldreråd, pensjonistforeninger o.l
- Det må bli økt fokus på å at eldre har behov for benker å sitte på og tilgjengelige toaletter.
- Det må prioriteres at alle eldre får informasjon og at ikke alt går digitalt
- Det er viktig å motivere eldre til å ta vare på egen helse og å informere om viktigheten av å holde seg fysisk aktiv
- Det bør finnes godt fungerende frisklivssentraler med lavterskeltilbud i alle kommuner
- I alt planleggingsarbeid må små og store aktører, ikke minst kommuner/fylkeskommune, sørge for effektiv brukermedvirkning
- At representanter som nye planer/anlegg er myntet på er med fra starten av planleggingen i, gir ofte et mye bedre resultat enn om de «glemmes»/ignoreres.
- At BUA/frivilligsentraler på sikt også utstyres med utstyr/hjelpemidler som seniorer med ulike behov kan nyte godt av for en fysisk aktiv hverdag.

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 24/645-2
Saksbehandler Kai Høgbråt

Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	09.09.2024	24/18
2 Eldreråd	16.09.2024	24/21

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne har behandlet saken i møte 09.09.2024 sak 24/18

Møtebehandling

Følgende omforente forslag ble fremmet:

FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne skal sikre respekt for de gjeldene rettighetene de har og motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Flere av FN sine bærekraftsmål har som formål å redusere sosial ulikhet, tilgang til trygge inkluderende og tilgjengelige grøntområder.

Nasjonale handlingsplaner har som mål å få et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle, uavhengig av funksjonsnivå, gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet.

«I forslaget til regional plan for fysisk aktive liv i Agder er det stort fokus på barn og unge og eldre, mens det står svært lite om tiltak og muligheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Dermed opprettholdes hverken FN sine bærekraftsmål eller nasjonale mål.

Målet med dagsturhyttene i Agder var å gi mer friluftsliv, økt fysisk aktivitet og gode naturopplevelser i Agder.

Av de 24 etablerte dagsturhyttene er kun 5 av dem tilgjengelige for rullestol og barnevogner samt to der det mangler informasjon om tilgjengelighet.

Dette viser at man ikke har lyktes i å implementere rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Det finnes ingen samlet oversikt over hvilke friluftsområder på Agder som er universelt utformet.

Det finnes ingen kunnskap i egenorganisert idrett og fysisk aktivitet for denne gruppa.

Studier viser at mennesker med nedsatt funksjonsevne er tydelig underrepresentert i idretten

I nye regional plan for fysisk aktive liv i Agder, ber vi om følgende for denne gruppa

- at det gis et mye større fokus på mulighetene for gode friluftsliv- og naturopplevelser
- At tilskudd for tilrettelegging av friluftsliv- og naturopplevelser for mennesker med nedsatt funksjonsevne får større prioritet ved tildeling av fylkeskommunale midler: Blant annet tilskudd til opparbeiding av tilgjengelighet til dagsturhyttene der det er

mulig.

- *At tilskudd til oppgradering av turstier og turveier blir prioritert*
- *At alle idrettsanlegg er tilgjengelige*
- *At kommuner på Agder og Agder fylke kartlegger hvilke friluftsområder som er tilgjengelige og hvilke barrierer det er for å få det til.*
- *Etablering av sittebenker i tettbebyggelse.»*

Votering

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne vedtak/innstilling

«I forslaget til regional plan for fysisk aktive liv i Agder er det stort fokus på barn og unge og eldre, mens det står svært lite om tiltak og muligheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Dermed opprettholdes hverken FN sine bærekraftsmål eller nasjonale mål.

Målet med dagsturhyttene i Agder var å gi mer friluftsliv, økt fysisk aktivitet og gode naturopplevelser i Agder.

Av de 24 etablerte dagsturhyttene er kun 5 av dem tilgjengelige for rullestol og barnevogner samt to der det mangler informasjon om tilgjengelighet.

Dette viser at man ikke har lyktes i å implementere rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Det finnes ingen samlet oversikt over hvilke friluftsområder på Agder som er universelt utformet.

Det finnes ingen kunnskap i egenorganisert idrett og fysisk aktivitet for denne gruppa.

Studier viser at mennesker med nedsatt funksjonsevne er tydelig underrepresentert i idretten

I nye regional plan for fysisk aktive liv i Agder, ber vi om følgende for denne gruppa

- *at det gis et mye større fokus på mulighetene for gode frilufts -og naturopplevelser*
- *At tilskudd for tilrettelegging av frilufts -og naturopplevelser for mennesker med nedsatt funksjonsevne får større prioritet ved tildeling av fylkeskommunale midler: Blant annet tilskudd til opparbeiding av tilgjengelighet til dagsturhyttene der det er mulig.*
- *At tilskudd til oppgradering av turstier og turveier blir prioritert*
- *At alle idrettsanlegg er tilgjengelige*
- *At kommuner på Agder og Agder fylke kartlegger hvilke friluftsområder som er tilgjengelige og hvilke barrierer det er for å få det til.*
- *Etablering av sittebenker i tettbebyggelse.»*

Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Ingen innstilling.

Vedlegg

Høring - forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Forslag til handlingsprogram til høring

Kunnskapsgrunnlag og medvirkning

Oppsummering av alle medvirkningsarenaene

Planforslag til høring

Regionale prioriteringer og retningslinjer for tilskudd til friluftsliv

Saksprotokoll fra fylkestinget 36/24

Sammendrag

Agder fylkeskommune har sendt Regional plan for fysisk aktive liv i Agder for perioden 2024 – 2034 på høring. Høringsfristen er satt til 13.9.2024.

Ekspedisjonen kom til kommunen i mai, men er beklageligvis blitt oversett. Fylkeskommunen minnet sekretærer for diverse råd om den i august.

Formålet med regional plan for fysisk aktive liv i Agder er å fastsette regionalpolitiske føringer og prioriteringer for hvordan regionen sammen kan bidra til å løse en av de største folkehelseutfordringene med at folk er for lite fysisk aktive.

Bare en av tre personer i fylket oppfyller de nasjonale anbefalingene om fysisk aktivitet.

Dette fører til dårligere psykisk og fysisk helse, dårligere levekår og store kostnader for samfunnet. Hovedgrepet i planen er å styrke satsingen på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet, gjøre det enklere for innbyggerne å bli mer fysisk aktive, samt stimulere til økt aktivitetsnivå hos de minst fysisk aktive eller de som opplever barrierer for deltakelse.

Bakgrunn (Fakta)

Fylkestinget i Agder fattet slikt vedtak under sitt møte den 7.5.d.å.:

1. *Fylkestinget sender forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder, med forslag til planens handlingsprogram, på høring og offentlig ettersyn, jf. § 5.2 og § 8.3 i plan- og bygningsloven.*
2. *Høringsfristen settes til 13. september 2024.*
3. *Kommunene oppfordres til å vurdere å innføre fritidskortet eller tilsvarende løsninger som sikrer at alle barn og unge, uavhengig av familiens økonomiske situasjon, har mulighet til å delta i en organisert fritidsaktivitet». Formuleringen foreslås innarbeidet under «Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler.*
4. *Fylkestinget ønsker en oppfordring til alle kommuner om å lage lavterskeltilbud for alle aldre. Vi oppfordrer også til å involvere frivillige og frivillighetssentraler for å opprette gratis utleie av utstyr i en lik form som BUA. I tillegg er det ønskelig med en selvbetjent løsning. Det er viktig at barn og unge kommer tidlig i aktivitet. Det bør også presiseres i planen og i handlingsprogrammet at det må legges til rette for at eldre motiveres til å være fysisk aktive, også de som er på institusjonsbolig.*

*Under Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv (s. 7):
Strategi 5 Kollektivtilbudet til viktige friluftsområder og utfartssteder styrkes for å øke tilgjengelighet for alle og for å redusere trafikk og parkeringsproblemer.*

Nytt punkt 13 under kapittel Utvikling av anlegg og områder for fysisk aktivitet

-Agder har utvalgte turområder, som har universelt utformede turstier, hvor man har etablert ladestasjoner for rullestoler ved parkeringsområdene.

Følgende punkt skal reflektere hele planen:

- Regionale prioriteringer og retningslinjer for tilskudd viser til at fylkeskommunen prioriterer tilskudd som øker tilgjengeligheten som f.eks ved bruk av teknologiske løsninger, slik som ladestasjoner og informasjonsløsninger.

-Tildeling av midler prioriterer i større grad tiltak som har som mål å få i aktivitet de som er i lite eller ingen aktivitet.

Vurderinger:

Høringsfristen er satt til 13.9.2024. Eldrerådet har sitt møte den 16.9. Sekretæren har meddelt dette til fylkeskommunen som skriver at de ønsker så mange tilbakemeldinger som mulig, også etter at høringsfristen har gått ut.

Konklusjon

Regional plan for fysisk aktive liv i Agder for perioden 2024 – 2034 legges fram for råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet til uttalelse.

12.september 2024

Saksprotokoll

Høringsuttalelse - Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Arkivsak-dok. 24/11265
Saksbehandler Renate Løland

Behandlet av	Møtedato	Saknr
2 Eldrerådet 2023- 2027	02.09.2024	24/17
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2023 - 2027	02.09.2024	24/22
1 Ungdomsrådet 2024 - 2025	02.09.2024	24/14
5 Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	03.09.2024	24/30
6 Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	03.09.2024	24/46
4 Studentutvalget 2023 - 2025	03.09.2024	24/12
7 Kulturutvalget 2023 - 2027	04.09.2024	24/41
8 Kommunestyret 2023 - 2027	11.09.2024	24/176
9 Plan- og miljøutvalget 2023 - 2027	05.09.2024	24/20

Plan- og miljøutvalget 2023 - 2027 har behandlet saken i møte 05.09.2024 sak 24/20

Plan- og miljøutvalget 2023 - 2027 vedtak/innstilling

Grimstad kommune oversender høringsuttalelse til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034.

Grimstad kommune vil spesielt understreke:

- Reduksjon av sykefravær som eget mål i planen
- Fokus på jenters, funksjonshemmedes og barn i lavinntektsfamiliers deltakelse i idrett og egenorganisert aktivitet
- Gang/sykkelveier og trafiksikkerhet
- Økte ressurser fra fylkeskommunen for å gjennomføre tiltak
- Oppdatert oversikt over friluftsområder som er universelt utformet og tilgjengelig for alle.
- Det ønskes også økt fokus på de fire punktene under «inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv»

Kommunestyret 2023 - 2027 har behandlet saken i møte 11.09.2024 sak 24/176

Møtebehandling

Astrid Stifoss-Hanssen (SV) fremmet følgende tilleggsforslag:

- Lyse ut midler til organisering av aktivitet i eksisterende anlegg, spesielt rettet mot deler av befolkningen som trenger å bli mer aktive (75% av befolkningen)
- I alle kommuner bør det være kompetanse på sammenhengen mellom fysisk aktivitet og psykisk helse, og fysisk aktivitet bør brukes til forebygging og behandling av psykisk sykdom.
- Alle kommuner bør tilby tilpasset lavterskel trening for eldre forebyggende.

- Det bør lyses ut midler til treningssenter eller helsesenter som vil utvikle og legge til rette for oppfølging av brukergrupper som trenger å være mer aktive, gjerne i samarbeid med forskningsmiljø.
- Vannsport og sjønært friluftsliv i kystkommunene bør gjøres mer tilgjengelig for barn og ungdom fra lavinntektsfamilier og fra familier med innvandrerbakgrunn.
- Utgifter til trening for ungdom og unge voksne bør dekkes der hvor økonomi er et hinder for deltakelse.

Line Ostad (H) fremmet følgende forslag:

Nytt kulepunkt:

- Fokus på eldre og å fjerne barrierer som hindrer deres deltakelse i fysisk aktivitet.

Nytt avsnitt 4 og 5 i høringsuttalelsen:

Utfordringsbildet i planforslaget viser i mindre grad til forskjeller i deltakelse i fysisk aktivitet blant eldre og i forslaget til handlingsprogram er det eneste punktet rettet mot eldre at de skal motiveres til å være mer aktive, inkludert de som bor på institusjon. Ansvar for dette legges utelukkende til kommunen. Det er et stort mindretall av eldre som bor på institusjon og mottar helse- og omsorgstjenester. Dersom vi skal nå de nasjonale målene om økt fysisk aktivitet i befolkningen og de internasjonale målene om å sikre at særlig utsatte grupper som eldre får tilgang til inkluderende og tilgjengelige grøntområder og offentlige rom kan ikke kommunene alene dra dette lasset. Det er viktig at planen i større grad har fokus på å fjerne barrierer for fysisk aktivitet for eldre, da de har helt andre utfordringer enn voksne som allerede er omtalt i planen.

Konkrete eksempler til tiltak som kan bidra til å legge til rette for økt fysisk aktivitet også blant eldre er kommunene i Telemark som har samarbeidet om utforming av universelt utformede turveier slik at man sikrer at eldre med redusert fremkommelighet også kan benytte seg av turveier og prosjektet man har gjennomført i Grimstad kommune med utarbeidelse av en demensvennlig turløype.

Paal Ove Sodefjød (INP) fremmet følgende endringsforslag:

Kulepunkt 2 endres eller nytt kulepunkt settes inn: Fokus på barn og unges deltakelse i idrett og egen organisert aktivitet

Nytt kulepunkt: Eldre prioriteres i form av både sosiale møteplasser og steder for organisert fysisk aktivitet og individuelt tilpasset fysisk aktivitet.

Erling G. Frydenlund (AP) fremmet følgende tilleggsforslag:

Fylkeskommunen oppdaterer kommunestyret årlig på hvordan tiltak i planen realiseres, samt evaluerer hvordan tiltakene treffer etter intensjonen.

Votering

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Stifoss-Hanssen sitt forslag falt mot 14 stemmer.

Sodefjød sitt forslag falt mot 12 stemmer.

Ostad sitt forslag ble vedtatt mot 4 stemmer.

Frydenlund sitt forslag ble vedtatt mot 10 stemmer.

Tilleggsforslag fra A. Stifoss-Hanssen (SV)	Falt
FOR 14	MOT 21
Senterpartiet (2/2) Lars Magne Tønnesøl	Arbeiderpartiet (1/6) Åse Mortensen

Arild Viken Arbeiderpartiet (5/6) Erling Gustav Frydenlund Frederick Helleland Birkenes Grethe Berdahl Marit Grefstad Sigurd Røyrvåg Beinset Industri- og Næringspartiet (1/1) Paal Ove Sodefjed Rødt (1/1) Tyra Felberg Valle Høyre (2/8) Jan André Gessner Tønnesen Eyolf Aleksander Bakke Sosialistisk Venstreparti (3/3) Dan Børge Klungerbo Terje Gjøsæter Astrid Stifoss-Hanssen	Fremskrittspartiet (5/5) Lene Dolly Bjerkan Langemyr Børre Kvarv Githmark Johan Olav Pfaff Lene Helen Audun Lerøy Engesbak Miljøpartiet De Grønne (1/1) Marlene Imre Kristelig Folkeparti (5/5) Per Osnes Gunnar Edvard Gundersen Grace Synnøve Torsøe Johansen Kjetil Glimsdal Dagfinn Fløystad Venstre (2/2) Vilde Haavik Tønnessen Arnt Gunnar Tønnessen Høyre (6/8) Line Ostad Beate Skretting Astri Lunde Wilmann (satt manuelt av Beate Skretting) Øystein Møretrø Lisbeth Udjus Gase Handeland Konservativt (1/1) Trond Johnsen
---	---

Forslag fra INP	Falt
FOR 12	MOT 23
Sosialistisk Venstreparti (3/3) Dan Børge Klungerbo Astrid Stifoss-Hanssen Terje Gjøsæter Fremskrittspartiet (1/5) Audun Lerøy Engesbak Senterpartiet (2/2) Arild Viken Lars Magne Tønnesøl Arbeiderpartiet (3/6) Åse Mortensen Marit Grefstad Grethe Berdahl Rødt (1/1) Tyra Felberg Valle Industri- og Næringspartiet (1/1) Paal Ove Sodefjed Høyre (1/8) Eyolf Aleksander Bakke	Konservativt (1/1) Trond Johnsen Kristelig Folkeparti (5/5) Gunnar Edvard Gundersen Grace Synnøve Torsøe Johansen Kjetil Glimsdal Per Osnes Dagfinn Fløystad Fremskrittspartiet (4/5) Johan Olav Pfaff Lene Helen Børre Kvarv Githmark Lene Dolly Bjerkan Langemyr Venstre (2/2) Arnt Gunnar Tønnessen Vilde Haavik Tønnessen Høyre (7/8) Gase Handeland Jan André Gessner Tønnesen Lisbeth Udjus Astri Lunde Wilmann (satt manuelt av Beate Skretting) Line Ostad Øystein Møretrø Beate Skretting Arbeiderpartiet (3/6) Sigurd Røyrvåg Beinset Frederick Helleland Birkenes Erling Gustav Frydenlund Miljøpartiet De Grønne (1/1) Marlene Imre

Tilleggsforslag fra H	Vedtatt
FOR 31	MOT 4
Høyre (8/8) Lisbeth Udjus Jan André Gessner Tønnesen Line Ostad	Arbeiderpartiet (2/6) Grethe Berdahl Erling Gustav Frydenlund Venstre (2/2)

Gase Handeland Øystein Møretrø Beate Skretting Astri Lunde Wilmann (satt manuelt av Beate Skretting) Eyolf Aleksander Bakke Rødt (1/1) Tyra Felberg Valle Sosialistisk Venstreparti (3/3) Dan Børge Klungerbo Terje Gjøsæter Astrid Stifoss-Hanssen Arbeiderpartiet (4/6) Åse Mortensen Sigurd Røyrøy Beinset Frederick Helleland Birkenes Marit Grefstad Fremskrittspartiet (5/5) Lene Helen Johan Olav Pfaff Audun Lerøy Engesbak Lene Dolly Bjerkan Langemyr Børre Kvarv Githmark Kristelig Folkeparti (5/5) Kjetil Glimsdal Grace Synnøve Torsøe Johansen Dagfinn Fløystad Gunnar Edvard Gundersen Per Osnes Senterpartiet (2/2) Arild Viken Lars Magne Tønnesøl Miljøpartiet De Grønne (1/1) Marlene Imre Konservativt (1/1) Trond Johnsen Industri- og Næringspartiet (1/1) Paal Ove Sodefjød	Arnt Gunnar Tønnessen Vilde Haavik Tønnessen
---	---

Tilleggsforslag fra E. G. Frydenlund (Ap)	Vedtatt
FOR 25	MOT 10
Venstre (2/2) Arnt Gunnar Tønnessen Vilde Haavik Tønnessen Høyre (4/8) Jan André Gessner Tønnesen Øystein Møretrø Eyolf Aleksander Bakke Lisbeth Udjus Industri- og Næringspartiet (1/1) Paal Ove Sodefjød Miljøpartiet De Grønne (1/1) Marlene Imre Kristelig Folkeparti (4/5) Gunnar Edvard Gundersen Per Osnes Dagfinn Fløystad Grace Synnøve Torsøe Johansen Senterpartiet (2/2) Lars Magne Tønnesøl Arild Viken Arbeiderpartiet (6/6) Åse Mortensen Marit Grefstad Frederick Helleland Birkenes Grethe Berdahl Sigurd Røyrøy Beinset Erling Gustav Frydenlund	Fremskrittspartiet (4/5) Lene Dolly Bjerkan Langemyr Børre Kvarv Githmark Lene Helen Johan Olav Pfaff Kristelig Folkeparti (1/5) Kjetil Glimsdal Høyre (4/8) Beate Skretting Line Ostad Gase Handeland Astri Lunde Wilmann Konservativt (1/1) Trond Johnsen

Sosialistisk Venstreparti (3/3) Dan Børge Klungerbo Terje Gjøsæter Astrid Stifoss-Hanssen Fremskrittspartiet (1/5) Audun Lerøy Engesbak Rødt (1/1) Tyra Felberg Valle	
--	--

Kommunestyret 2023 - 2027 vedtak

Grimstad kommune oversender høringsuttalelse til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034.

Grimstad kommune vil spesielt understreke:

- Reduksjon av sykefravær som eget mål i planen
- Fokus på jenters, funksjonshemmedes og barn i lavinntektsfamiliers deltakelse i idrett og egenorganisert aktivitet
- Gang/sykkelveier og trafiksikkerhet
- Økte ressurser fra fylkeskommunen for å gjennomføre tiltak
- Oppdatert oversikt over friluftsområder som er universelt utformet og tilgjengelig for alle.
- Det ønskes også økt fokus på de fire punktene under «inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv»
- Fokus på eldre og å fjerne barrierer som hindrer deres deltakelse i fysisk aktivitet.

Nytt avsnitt 4 og 5 i høringsuttalelsen:

Utfordringsbildet i planforslaget viser i mindre grad til forskjeller i deltakelse i fysisk aktivitet blant eldre og i forslaget til handlingsprogram er det eneste punktet rettet mot eldre at de skal motiveres til å være mer aktive, inkludert de som bor på institusjon. Ansvar for dette legges utelukkende til kommunen. Det er et stort mindretall av eldre som bor på institusjon og mottar helse- og omsorgstjenester. Dersom vi skal nå de nasjonale målene om økt fysisk aktivitet i befolkningen og de internasjonale målene om å sikre at særlig utsatte grupper som eldre får tilgang til inkluderende og tilgjengelige grøntområder og offentlige rom kan ikke kommunene alene dra dette lasset. Det er viktig at planen i større grad har fokus på å fjerne barrierer for fysisk aktivitet for eldre, da de har helt andre utfordringer enn voksne som allerede er omtalt i planen.

Konkrete eksempler til tiltak som kan bidra til å legge til rette for økt fysisk aktivitet også blant eldre er kommunene i Telemark som har samarbeidet om utforming av universelt utformede turveier slik at man sikrer at eldre med redusert fremkommelighet også kan benytte seg av turveier og prosjektet man har gjennomført i Grimstad kommune med utarbeidelse av en demensvennlig turløype.

Fylkeskommunen oppdaterer kommunestyret årlig på hvordan tiltak i planen realiseres, samt evaluerer hvordan tiltakene treffer etter intensjonen.

Høringsuttalelse for regional plan for fysisk aktive liv

Grimstad kommune støtter planforslag og forslag til handlingsprogram for regional plan for fysisk aktive liv. Dokumentene bygger på et solid kunnskapsgrunnlag og inkluderer relevante mål, strategier og tiltak som møter ulike behov i samfunnet. Det er derimot avgjørende med økte ressurser fra fylkeskommunen for å sikre at tiltakene i planen kan gjennomføres effektivt, slik at vi oppnår ønskede resultater og forbedrer folkehelsen.

Utfordringsbildet i planforslaget viser til eksisterende forskjeller i deltakelse innenfor den organiserte idretten, spesielt blant jenter, mennesker med nedsatt funksjonsevne og barn i lavinntektsfamilier. Grimstad kommune mener at planforslag bør legge enda større vekt på tilrettelegging for jenters deltakelse i idrett og fysisk aktivitet. Forskning viser at flere jenter enn gutter foretrekker egenorganisert trening fremfor organisert idrett. Dette stiller krav til hvordan idrettsanlegg utformes og brukes. Det er derfor viktig at planen i større grad adresserer hvordan anleggene kan tilpasses for å imøtekomme jenters preferanser og behov, slik at flere jenter føler seg inkludert og motivert til å delta.

Videre er det avgjørende at både jenter og gutter involveres aktivt i utformingen av idrettsanlegg. Tradisjonelt har idrettsanlegg i større grad blitt designet for aktiviteter som appellerer mer til gutter, noe som har resultert i underrepresentasjon og lavere deltakelse blant jenter. En målrettet medvirkning fra begge kjønn i planleggingsprosessen vil bidra til å sikre at anleggene blir mer inkluderende og tilgjengelig for alle, uavhengig av kjønn.

Utfordringsbildet i planforslaget viser i mindre grad til forskjeller i deltakelse i fysisk aktivitet blant eldre, og i forslaget til handlingsprogram er det eneste punktet rettet mot eldre at de skal motiveres til å være mer aktive, inkludert de som bor på institusjon. Ansvar for dette legges utelukkende til kommunen. Det er et stort mindretall av eldre som bor på institusjon og mottar helse- og omsorgstjenester. Dersom vi skal nå de nasjonale målene om økt fysisk aktivitet i befolkningen og de internasjonale målene om å sikre at særlig utsatte grupper som eldre får tilgang til inkluderende og tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, kan ikke kommunene alene dra dette lasset. Det er viktig at planen i større grad har fokus på å fjerne barrierer for fysisk aktivitet for eldre, da de har helt andre utfordringer enn voksne som allerede er omtalt i planen. Konkrete eksempler på tiltak som kan bidra til å legge til rette for økt fysisk aktivitet blant eldre inkluderer samarbeidet i Telemark-kommunene om utforming av universelt utformede turveier, slik at man sikrer at eldre med redusert fremkommelighet også kan benytte seg av turveier, samt prosjektet som er gjennomført i Grimstad kommune med utarbeidelse av en demensvennlig turløype.

For å nå målene om økt fysisk aktivitet i befolkningen bør det også være økt fokus på digitale løsninger som kan vise tilgjengelige organiserte og egenorganiserte tilbud i kommunene. Et alternativ kunne vært en app eller nettside utformet av fylkeskommunen som viser ulike tilbud i alle kommunene på Agder. En form for digital løsning bør også inneholde forskningsbasert informasjon om behovet og fordelene med fysisk aktivitet, slik at det lett kan kommuniseres ut. Dette kan bidra til en mer informert befolkning og tilrettelegge for økt deltakelse.

Å få ned sykefraværet bør være et eget mål i planen fordi det har store positive effekter på både samfunnsøkonomien og folks livskvalitet. Fysisk aktivitet forebygger helseplager som fører til sykefravær, som muskel- og skjelettlidelser og psykiske helseutfordringer.

Grimstad kommune ønsker også å understreke viktigheten av å påpeke stengsler som hindrer allmenn ferdsel, spesielt i strandsonen, da dette kan påvirke muligheten for befolkningen til å være fysisk aktive i nærmiljøet.

Sykkel, gang- og sykkelveier og trafiksikkerhet bør vies mer oppmerksomhet i planen fordi de er viktige faktorer for å fremme fysisk aktivitet og trygg ferdsel blant innbyggerne. Ved å investere i trygge og sammenhengende gang- og sykkelveier, kan vi tilrettelegge for at flere velger sykkelen som transportmiddel, noe som ikke bare bidrar til økt fysisk aktivitet, men

også til redusert bilbruk og dermed bedre miljø. Trafikksikkerhet, spesielt blant barn og unge, er en nøkkelfaktor for å øke sykkelbruken. Prioritering av disse temaene i planen kan bidra til en tryggere, mer tilgjengelig og bærekraftig infrastruktur som oppmuntrer til daglig fysisk aktivitet og reduserer risikoen for trafikkulykker.

Grimstad kommune ser frem til et fortsatt godt samarbeid med fylkeskommunen i implementeringen av planforslaget og handlingsprogrammet for regional plan for fysisk aktive liv. Vi ber også om at fylkeskommunen oppdaterer kommunestyret årlig på hvordan tiltak i planen realiseres, samt evaluerer hvordan tiltakene treffer etter intensjonen.

AGDER FYLKESKOMMUNE
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Vår ref.:
2024012931-2
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:
23/04134-63
Dato:
23.09.2024

Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034 - høringsinnspill fra Kristiansand kommune

Kristiansand kommune mener at forslaget til regional plan for fysisk aktive liv i Agder i hovedsak er et godt forslag, som har i seg viktige strategier og tiltak for å få flere til å være i fysisk aktivitet, og å oppnå et høyere aktivitetsnivå i befolkningen. Visjonen "Fysisk aktive liv i Agder – flere, oftere, nærmere" er enkel og tydelig, og formidler et viktig budskap som både retter seg mot personer som i dag er inaktive (flere), de som allerede er litt aktive (oftere), og mot de viktigste tiltakene (nærmere).

Organisert idrett har mange kvaliteter i tillegg til den fysiske aktiviteten, som samhold og tilhørighet. Kristiansand kommune mener at dette er litt fraværende i planen. Vi kunne i tillegg ønske at toppidretten fikk noe plass i planen. Eksempler fra Kristiansand kommune som kan nevnes når det gjelder utvikling av anlegg og områder for fysisk aktivitet, er den planlagte idrettssatsingen på Gimle. Det kan også nevnes at det i Kristiansand kommune er igangsatt initiativer for samarbeid mellom idrettslag og skolefritidsordninger. For de punktene i planen som omhandler skole kunne det gjerne vært tydeliggjort om dette også omhandler skolefritidsordning, som også kan være en arena for fysisk aktivitet.

Videre er det noen innspill knyttet opp mot de enkelte områdene i planen, samt tiltakene i handlingsprogrammet.

Under området "inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv" kunne det med fordel vært inkludert en strategi for å beholde ungdom lengre i idretten, i tillegg til tiltak knyttet til dette punktet i handlingsprogrammet. Alternativt kunne tiltaket "Idrettslag legger til rette for lavterskel egenorganisert aktivitet som en del av sitt aktivitetstilbud, også for unge voksne og voksne", vært endret slik at det også inkluderte lavterskel organisert aktivitet, slik at barn og unge som ikke ønsker å satse på idretten sin likevel kan få et organisert tilbud.

Under området "Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv", og punkt nr. 6 om Aktiv på dagtid vil vi nevne at Kristiansand kommune per dags dato ikke har vedtatt å inngå samarbeidsavtale med Aktiv på dagtid, og tidligere søknader om driftstilskudd har blitt avslått. Agder idrettskrets har nylig startet opp Aktiv på dagtid Kristiansand i samarbeid med IK Våg, med en litt annen modell enn i Agder ellers. Aktiv på Dagtid synes som et godt tilbud til målgruppen, men Kristiansand

kommune er likevel usikre på om det er riktig å fremheve én konkret aktør i handlingsprogrammet, ettersom den enkelte kommune kan ha andre liknende tilbud.

Planforslaget har blitt vurdert av ulike områder og enheter i Kristiansand kommune, og høringsinnspillet er et innspill fra administrasjonen. Høringsinnspillet har ikke vært behandlet politisk.

Med hilsen

Hanne Tuva Haukom
Rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 24/00122-80
Saksbehandler Øyvind Møll

Høring: Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034. Frist 13 September

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Eldrerådet 2023-2027	20.08.2024	16/24
2 Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	21.08.2024	15/24

Møtebehandling i Eldrerådet 2023-2027 20.08.2024:**Møtebehandling**

Kort gjennomgang av bakgrunn for plan.

Handlingsprogrammet 2025-2027.

Forslag: Nytt punkt 10 i handlingsprogrammet 2025-2027.

Transport til nærmiljøanlegg/svømmehaller er viktig for at alle skal kunne delta.

Et virkemiddel er AKT Svipp.

Strategi:

AKT Svipp innføres i alle kommuner.

Forslag:

Eldrerådet ber om at det differensieres mellom ulike grupper eldre og at det fokuseres på tiltak både for yngre eldre og de aller eldste. Gode aktive liv for eldre er viktig forebygging og det bør være langt mer konkrete forslag i denne planen for denne gruppa.

Votering

Enstemmig

Eldrerådet 2023-2027s vedtakForslag: Nytt punkt 10.

Transport til nærmiljøanlegg/svømmehaller er viktig for at alle skal kunne delta.

Et virkemiddel er AKT Svipp.

Strategi:

AKT Svipp innføres i alle kommuner.

Forslag:

Eldrerådet ber om at det differensieres mellom ulike grupper eldre og at det fokuseres på tiltak både for yngre eldre og de aller eldste. Gode aktive liv for eldre er viktig forebygging og det bør være langt mer konkrete forslag i denne planen for denne gruppa.

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 24/00122-80
Saksbehandler Øyvind Møll

Høring: Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034. Frist 13 September

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Eldrerådet 2023-2027	20.08.2024	16/24
2 Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	21.08.2024	15/24

Møtebehandling i Rådet for personer med funksjonsnedsettelse 21.08.2024:**Møtebehandling**

Øyvind Møll orienterte om høringen.

Rådet savner konkretisering av samarbeid med frivillige organisasjoner
Det savnes et fokus på universell utforming.

Fremover er det krav til universell utforming i forbindelse med spillemidler.

Det bør presiseres i handlingsplanen at forutsetninger for deltagelse er at anleggene er universelt utforma og at det er viktig at rådene for personer med funksjonsnedsettelse er viktige samarbeidspartnere i forbindelse med utforming og prioritering av nærmiljøanlegg.

Rådet registrere at personer med funksjonsnedsettelse ikke regnes med som en gruppe som trenger særlig kartlegging og de er heller ikke nevnt som en viktig gruppe å samarbeide med. Det oppleves uheldig. Denne gruppen står ofte utenfor det organiserte organisasjonslivet og trenger gode anlegg som gir mulighet til økt fysisk aktivitet.

Rådet minner om FN konvensjonen om rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse.

Kortere turløyper, benker, toaletter og god skilting er også viktig for å øke tilgjengelighet

Votering**Rådet for personer med funksjonsnedsettelsers vedtak/innstilling**

Det bør presiseres i handlingsplanen at forutsetninger for deltagelse er at anleggene er universelt utforma og at det er viktig at rådene for personer med funksjonsnedsettelse er viktige samarbeidspartnere i forbindelse med utforming og prioritering av nærmiljøanlegg.

Rådet registrere at personer med funksjonsnedsettelse ikke regnes med som en gruppe som trenger særlig kartlegging og de er heller ikke nevnt som en viktig gruppe å samarbeide med. Det opplever vi uheldig. Denne gruppen står ofte utenfor det organiserte organisasjonslivet og trenger gode anlegg og aktiviteter som gir mulighet til økt fysisk aktivitet. Det krever helhetlig planlegging.

Rådet minner om FN konvensjonen om rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse.

[Lagre innstilling] [Lagre endelig vedtak]

Sak 23/04134

Høringssvar på regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034.

Generelle kommentarer:

Norges Blindforbund Aust-Agder vil takke for muligheten til å gi sin uttalelse til forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034 samt handlingsplan, sendt fra Agder fylkeskommune. Norges Blindforbund dekker de tidligere kommunene i Aust-Agder og representerer blinde og svaksynte i disse kommunene. Vi har i dag ca. 200 medlemmer.

De aller fleste av medlemmene våre er eldre, men vi har også aktiviteter for barn og unge. Vi når også en annen viktig gruppe, nemlig pårørende som spiller en rolle når det gjelder å motivere personer til fysisk aktivitet.

Synshemming fører ofte til tilbaketrekking og fysisk inaktivitet. Det er derfor av avgjørende betydning å stimulere til fysisk aktivitet. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er dette viktig. Det kan føre til redusert press på andre type tjenester i kommunene. Forebygging av uhelse er en riktig prioritering. I de tilsendte dokumentene er det satt lite fokus på hvilken viktig samarbeidspart organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse kan utgjøre i denne sammenhengen. Det kan for eksempel nevnes at Norges Blindforbund Aust-Agder har to ukentlige treningsaktiviteter for synshemmede. Disse er spesielt tilrettelagte med egen instruktør og ledsagere som kan bistå. Lokalene er også tilpasset våre grupper.

Vi savner en omtale av dette i både planen og handlingsplanen. Riktignok omtales personer med funksjonsnedsettelse som en målgruppe, men det er få eller ingen tiltak som retter seg mot oss. I handlingsplanen pekes det på behovet for å kartlegge barrierer som utestenger personer med funksjonsnedsettelse, men etter vår mening er det ikke behovet for en kartlegging som er mest presserende, men konkrete tiltak for å inkludere funksjonshemmede, samt å bruke organisasjonene som samarbeidspartnere.

Norges Blindforbund Aust-Agder

Post- og besøksadresse: Langbryggen 5, 4841 Arendal

T:37 02 62 08 | E: aust.agder@blindforbundet.no | Org. nr.: 874 232 092

I samarbeid med Norges Blindforbund Vest-Agder og Norges Blindforbund sentralt har vi også gjennomført aktiviteter for synshemmede barn og unge. Dette er en gruppe som ofte faller ut både når det gjelder idrettsaktiviteter både på fritid og i skolesammenheng.

Det er viktig at det frivillige arbeidet på alle nivåer arbeider for inkludering av funksjonshemmede, men det er også behov for å drive tiltak i regi av for eksempel Norges Blindforbund Aust-Agder. Et trygt og godt miljø som er spesielt tilrettelagt, og der instruktører har kjennskap og erfaring med å veilede synshemmede, vil være en avgjørende faktor for å få flere synshemmede til å bli aktive.

På denne bakgrunnen mener vi at det bør etableres en tilskuddsordning for funksjonshemmedes organisasjoner, der det gis tilskudd til aktiviteter i organisasjonenes regi.

Vi synes det er interessant at det pekes på strukturelle forhold som også har betydning for fysisk aktivitet som transport. For oss som er blinde og svaksynte, og som har redusert tilgang til kollektiv transport og egen bil, er en god transportordning fra dør-til-dør helt nødvendig. At denne gir den enkelte tilstrekkelig antall turer slik at en kan komme seg til trening, er av største betydning. En annen ordning som har stor betydning for deltakelse, er brukerstyrt personlig assistanse. Dessverre har ikke alle kommuner innsett sammenhengen mellom denne ordningen og et aktivt liv. Dersom en skal nå målsettingene som er beskrevet i dokumentene, er vi avhengig av en velfungerende transportordning, og at blinde og svaksynte får innvilget tilstrekkelig antall timer til brukerstyrt personlig assistanse.

Selv om dokumentene i enkelte sammenhenger nevner universell utforming, synes vi at dette burde ha fått litt mer omtale. Her er det viktig å peke på at Lov mot Diskriminering understreker at manglende universell utforming også faller inn under diskrimineringsbegrepet. Vi synes også at planen med fordel kunne ha vist til FN-konvensjonen som sikrer menneskerettighetene til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD).

Konkrete kommentarer og forslag til høringen:

"Mål: "Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive."

Dette målet er høyst relevant, men det er avgjørende at det ikke bare gjelder for befolkningen generelt, men også for de som lever med ulike

funksjonsnedsettelse. For å nå dette målet må vi være bevisste på barrierene som hindrer fysisk aktivitet blant blinde, svaksynte og personer med andre funksjonsnedsettelse, og aktivt arbeide for å fjerne disse.

Delmål: Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv

Vi støtter sterkt delmålet om å inkludere flere i fysisk aktivitet ved å redusere barrierer. For blinde og svaksynte, kan dette innebære flere tiltak:

1. Tilgjengelige og tilrettelagte turstier og aktivitetsområder:

Alle turstier og friluftsområder som er en del av denne planen bør vurdere universell utforming, inkludert ledelinjer, taktile elementer og akustiske signaler for å veilede blinde og svaksynte. Det er også viktig at trapper markeres ved bruk av kontrastfarger og følbare varselfelt på toppen og i bunnen av trappene.

Informasjon om tilgjengelighet, som høydeprofiler, underlag og tilgjengelige fasiliteter, må være lett tilgjengelig og i tilgjengelige formater. Dersom en anlegger sittetrinn/sittebrønn må disse skjermes slik at en ikke ved uvarsel går utfor og faller.

2. Tilrettelegging på idrettsanlegg:

Det er nødvendig å sikre at idrettsanlegg har nødvendig tilrettelegging, som for eksempel punktskrift på skilt, akustiske veiledere og ledelinjer, for å sikre at blinde og svaksynte kan delta på lik linje med andre.

3. Sosiale møteplasser:

Møteplasser må være fysisk tilgjengelige for alle, med tanke på adkomst, navigasjon og tilrettelegging. Dette inkluderer gode lysforhold, kontraster og lydsignalering der det er hensiktsmessig.

Delmål: Formidling og informasjon om fysisk aktivitet

Informasjon om aktiviteter og tilgjengelige tilbud må være tilgjengelig i formater som er tilpasset blinde og svaksynte. Dette inkluderer:

Digital tilgjengelighet: Alle nettsider og digitale informasjonsplattformer som omhandler fysisk aktivitet må være fullt tilgjengelige, i tråd med WCAG 2.1-standardene.

Alternativer til digitale plattformer: Trykt informasjon bør være tilgjengelig i punktskrift, stor skrift og i lydformat.

Opplæring av personale: De som jobber med fysisk aktivitet og tilrettelegging bør få opplæring i å kommunisere med og tilrettelegge for blinde og svaksynte.

Delmål: Samarbeid om økt fysisk aktivitet

Vi anbefaler at samarbeid på tvers av sektorer inkludert helsevesenet, frivillige organisasjoner, idrettslag og funksjonshemmedes organisasjoner intensiveres for å sikre at tilretteleggingen faktisk dekker behovene til blinde, svaksynte og andre med funksjonsnedsettelse.

Delmål: Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler

Vi oppfordrer til at tilskudd og økonomiske virkemidler også øremerkes til prosjekter som fokuserer på tilrettelegging for funksjonshemmede, spesielt prosjekter som fremmer universell utforming av eksisterende og nye anlegg. Det bør etableres en egen post som organisasjoner for funksjonshemmede kan søke på jfr. våre generelle kommentarer.

Delmål: Aktivitetsfremmende arealplanlegging og utvikling av idrettsanlegg og friluftslivsområder

Arealplanlegging og utvikling av anlegg må alltid ta hensyn til universell utforming som en standard. Det må være en klar forutsetning at alle nye utviklingsprosjekter inkluderer tilrettelegging for funksjonshemmede, inkludert blinde og svaksynte.

Vi håper at våre kommentarer er til nytte. Vi står gjerne til rådighet for å utdype eventuelle spørsmål.

Arendal, 11.09.24

Beathe Beckstrøm Holte /s/
Daglig leder
Norges Blindeforbund Aust-Agder

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/1951-2
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Utvalg	Møtedato
Helse og omsorgsutvalg	11.09.2024
Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	11.09.2024
Oppvekstutvalget	11.09.2024
Kulturutvalget	11.09.2024
Miljø- og teknisk utvalg	11.09.2024

Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 - 2034 til høring

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Risør kommune anser at regional plan for fysisk aktive liv i Agder vil bli et godt verktøy for Risør kommune i arbeidet med folkehelse, idrett, sosiale møteplasser og friluftsliv, og oppfordrer kommunedirektøren til å bruke handlingsprogrammet aktivt i kommunens satsinger og samarbeidsprosjekt med fylkeskommunen.

Vedlegg

Planforslag til høring

Forslag til handlingsprogram til høring

Kort resymé

Agder fylkeskommune har sendt forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034 til høring, med høringsfrist 13. september.

Målet med planen er at Agder skal være et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere blir fysisk aktive. Planen følges opp av et handlingsprogram som inneholder konkrete tiltak og støtteordninger både rettet mot lag og foreninger og mot kommuner.

Kommunedirektøren anser at den regionale planen med handlingsprogram vil bidra til og støtte både lag, foreninger og kommuner i Agder til å styrke det viktige arbeidet med å stimulere og legge til rette for at innbyggerne kan bli mer aktive. Høringen skal behandles i Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse og alle de fire utvalgene. Vedtakene som fattes i utvalgene og rådet vil oversendes fylkeskommunen som innspill til planforslaget som er på høring.

Saksopplysninger

Hovedgrepet er å styrke satsingen på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet, gjøre det enklere for innbyggerne å bli mer fysisk aktive og stimulere til økt aktivitetsnivå hos de minst fysisk aktive eller de som opplever barrierer for deltakelse.

Visjonen for planen er «Fysisk aktive liv i Agder – flere, oftere, nærmere» og både planen og handlingsprogrammet er bygget opp rundt planens syv tema gjennom delmål og tiltak innenfor:

- Samarbeid om økt fysisk aktivitet
- Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv
- Oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Formidling og informasjon om fysisk aktivitet
- Aktivitetsfremmende arealplanlegging
- Utvikling av idrettsanlegg og friluftslivsområder

Økonomi

Den regionale planen har ingen direkte virkning for Risør kommunes økonomi, men planen legger føringer og anbefalinger for framtidige satsinger, prosjekt og konkrete tiltak innenfor blant annet folkehelseiltak, idrettsanlegg og tilrettelegging av friluftslivsområder.

Kommuneplan

Den regionale planen støtter opp under kommuneplanens visjon «Sammen om et levende og bærekraftig samfunn» og kommuneplanens gjennomgående tema folkehelse og levekår. Kommuneplanens mål «Risør har mangfoldige, aktive og inkluderende lokalsamfunn» med tilhørende tiltak faller godt sammen med fylkeskommunens satsingsområder i planen.

Folkehelse og levekår

Den regionale planens hovedmål er å bidra til bedre folkehelse og levekår i Agder.

Klima og miljø

Planen legger vekt på at utvikling av idrettsanlegg og friluftslivsområder skal skje på en bærekraftig måte, og legge til rette for at flere blir mer fysisk aktive i sitt nærmiljø.

Næringsperspektiv

Ikke relevant i saken.

Vurderinger

Kommunedirektøren setter pris på at planen er kortfattet og oversiktlig og at den legger vekt på tiltak og handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet har samlet mange allerede pågående tiltak og prosjekt, og viser hvilke nye tiltak og prosjekt som fylkeskommunen nå ønsker å prioritere. Det er mer fokus på nærmiljøanlegg og sosiale arenaer enn tidligere, og aktivitet i hverdagslivet. Kommunedirektøren mener dette er positivt. Det er viktig at samfunnet legger til rette for at flest mulig kan være fysisk aktive i nærmiljøet sitt, og at det er attraktive uteområder rundt om der folk bor. Handlingsprogrammet inneholder lister over mange tiltak, og det bør være fullt mulig for både lag, foreninger og kommunen å finne tiltak her som kan passe inn i satsinger og prosjekt som den enkelte ønsker å jobbe videre med.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anser at regional plan for fysisk aktive liv i Agder vil bli et godt verktøy for Risør kommune i arbeidet med folkehelse, idrett, sosiale møteplasser og friluftsliv, og ser fram til konkrete samarbeid med fylkeskommunen innenfor de forskjellige satsingsområdene.

AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Synva Nesheim Hasselid, 37 01 75 67

Uttalelse til forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Statsforvalteren i Agder viser til fylkeskommunens oversendelse datert 15.05.24 med forslag til regional plan for fysiske aktive liv i Agder 2024-2034.

Av oversendelsesbrevet fremgår det at målet med planen er at Agder skal være et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive. Hovedgrepet for å nå målet er å styrke satsingen på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet, gjøre det enklere for innbyggerne å bli mer fysisk aktive og stimulere til økt aktivitetsnivå hos de minst fysisk aktive eller de som opplever barrierer for deltakelse.

Fylkeskommunen ber om innspill til alle deler av planforslaget og til handlingsprogrammet, og spesielt til hvordan inaktive kan inkluderes og nås i planarbeidet.

Fylkeskommunen har satt følgende mål med planen:

Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.

For å nå målet er det satt delmål innenfor følgende områder:

- Samarbeid om økt fysisk aktivitet
- Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv
- Oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Formidling og informasjon om fysisk aktivitet
- Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler
- Aktivitetsfremmende arealplanlegging
- Utvikling av idrettsanlegg og friluftslivsområder

Statsforvalteren vil i det følgende kommentere under hvert av de aktuelle områdene.

Samarbeid om økt fysisk aktivitet

Det er positivt at fylkeskommunen har vært konkrete i sitt delmål og satt mål om at andelen som oppfyller de helsemessige anbefalingene om fysisk aktivitet er økt med 15 prosentpoeng.

Det er ønske om bedre samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor og fylkeskommunen viser til at en regional samarbeidsarena vil øke sannsynligheten for en samlet satsning for å øke aktivitetsnivået i Agder. Det kommer ikke tydelig frem hva disse samarbeidsarenaene skal være eller hvordan de skal etableres. Statsforvalteren savner en konkretisering av hvordan disse samarbeidsarenaene skal fungere og eventuelt hvem som skal være ansvarlige for å opprette dem.

Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv

Fylkeskommunen har satt som delmål at alle kommunene i Agder har aktivitetsfremmende lavterskeltilbud, og praktiserer gratisprinsipp for bruk av offentlige anlegg og lån av utstyr. I lys av temaet inkludering og reduksjon av barrierer foreslår vi at det legges inn i delmålet at alle kommunene i Agder har aktivitetsfremmende lavterskeltilbud **for alle grupper i befolkningen**. Dette vil stille krav til kommunen om å vurdere om de har lavterskeltilbud tilpasset ulike aldre, personer med nedsatt funksjonsevne, ulike sosiale grupper med mer.

Strategiene som er valgt for dette område anser vi som konkrete og relevante. Statsforvalteren er kjent med at mange ungdommer opplever avstander og kollektivtilbud som en barriere for ulike type aktiviteter. Det er derfor positivt at dette er tatt med som en av strategiene. Å bedre mulighetene for barn og unge i lavinntektsfamilier i å delta i fritidstilbud er også et viktig helsefremmende og potensielt sosialt utjevnende tiltak.

Oppdatert kunnskapsgrunnlag

Statsforvalteren ser positivt på at fylkeskommunen setter som mål å kartlegge tilrettelegging for fysisk aktivitet og lek i uteområder i barnehager, skolegårder og i nærmiljøet rundt.

NMBU har på oppdrag fra Helsedirektoratet laget rapporten *Uteområder i barnehager og skoler- Hvordan sikre kvalitet i utforming* (2019). Her er det gitt konkrete anbefalinger for areal per barn. For å sikre god kvalitet i uteområdene, er det også listet opp punkter med hva uteområdene bør inneholde. Statsforvalteren anbefaler fylkeskommunen å se til denne når kvaliteten på uteområdene skal kartlegges.

Formidling og informasjon om fysisk aktivitet

En av strategiene under dette område er å styrke formidlingen av kunnskap om fordelene av fysisk aktivitet. Dette er viktig, men lite konkret og Statsforvalteren mener det er sannsynlig at kommunen kommer til å ha behov for veiledning eller presisering av dette punktet.

Bruk av tilskudd og økonomiske virkemidler

Som fylkeskommunen selv påpeker, er uteområdene på skolene en av de viktigste sosiale møteplassene i nærmiljøet og en viktig kilde til fysisk aktivitet. Videre i planen fremgår det at disse uteområdene som oftest er for små og at innholdet ikke møter barnas behov for lek og fysisk utfoldelse. Fylkeskommunen viser til at for å lykkes med å skape et mer aktivitetsvennlig samfunn vil det være naturlig å starte med disse uteområdene fordi de er noen av de viktigste møteplassene vi har. Statsforvalteren kan ikke se at uteområdene i barnehage og skole har en tydelig prioritet i planen. Ifølge planen skal tilskuddsordninger innrettes slik at aktiviteter og aktivitetsfremmende anlegg i nærmiljøet får en tydelig prioritering. Dette tolker vi som uklart og ber fylkeskommunen tydeliggjøre hva som skal ha prioritet.

Vi viser også til tidligere innspill til planprogrammet der vi skriver følgende:

Majoriteten av befolkningen tilbringer store deler av dagen i barnehage, skole eller på arbeidsplassen, der deres mulighet til fysiske aktivitet i stor grad er styrt. Barnehagene bidrar eksempelvis i snitt med to tredeler av barnas totale fysiske aktivitet daglig. Disse arenaene representerer derfor en stor mulighet for å nå mange med tiltak for å øke den fysiske aktiviteten.

Vi er kjent med at fylkeskommunen er i gang med en satsning på helsefremmende barnehager og skoler hvor fysisk aktivitet skal være en sentral del av programmet. Vi mener fylkeskommunen bør vurdere den potensielle synergieffekten et tydeligere fokus på uteområder i barnehager og skoler i denne planen kan ha.

Som en del av innsatsen for å utjevne sosiale forskjeller er det i tillegg til universelle tiltak behov for målrettede tiltak. Fylkeskommunen viser til at ved tildeling av midler skal de som har som mål å få i aktivitet de som er i lite eller ingen aktivitet i større grad prioriteres. Her kan det være hensiktsmessig å være enda tydeligere på at også områder hvor det er en høyere representasjon av innbyggere med lav sosioøkonomisk status skal prioriteres.

Aktivitetsfremmende arealplanlegging

Det er gode strategier som presenteres under dette området. Statsforvalteren ber likevel fylkeskommunen vurdere behovet for en konkretisering av hva som menes med begrepet «god tilgang» da tolkningen av dette kan bli sprikende.

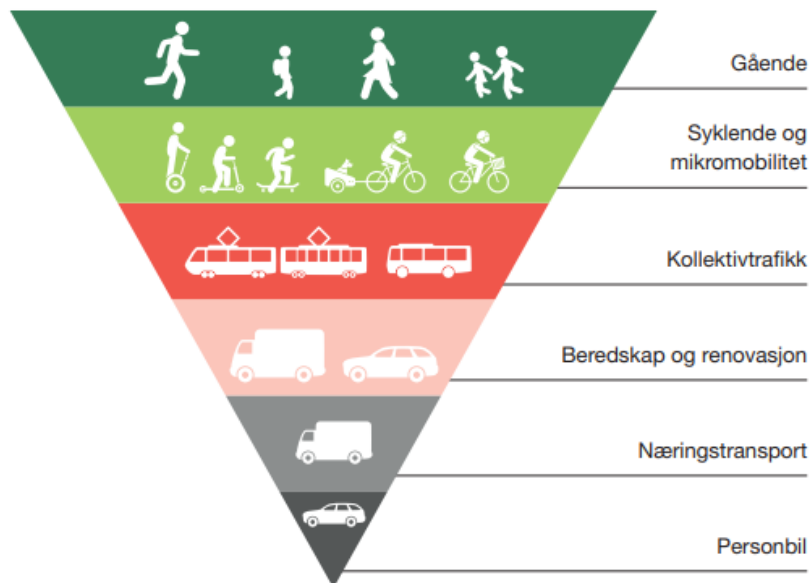
Det er positivt at strategi 3 har et tydelig og konkret mål om at alle i Agder skal bo nærmere enn 500 meter tursti, turvei eller allment tilgjengelige grønnstruktur.

Som en del av målet om at arealplanleggingen skal bidra til at befolkningen i Agder har god tilgang på anlegg, friluftslivsområder og nærmiljøer som stimulerer til økt fysisk aktivitet hele året, mener vi gang- og sykkelsti også burde vært inkludert som en del av strategiene. I ny Nasjonal transportplan – Meld. St. 14 (2023-2024) viderefører Regjeringen målet om at åtte av ti barn med skolevei opp til fire kilometer skal gå eller sykle til skolen. Dette kan være aktuelt som et mål i den regionale planen. Det er også positivt om det settes konkrete mål for andel gående og syklende til de videregående skolene.

For å sikre at flere går og sykler og unngår at det bygges parkering fremfor tilstrekkelig store og gode uteområder anbefaler vi at «den omvendte trafikkpyramide» legges til grunn (se figur). Den

omvendte pyramiden viser at det skal legges til rette for at gange, sykkel og kollektivtransport kan være innbyggernes førstevalg.

Eksempel på «Den omvendte trafikkpyramiden» hentet fra *Vei- og gatenormal for Bærum kommune* (2022), [veinormal-barum-kommune.pdf \(baerum.kommune.no\)](#).

Utvikling av idrettsanlegg og friluftslivsområder

Strategiene som er valgt for dette område anser vi som gode og relevante. Statsforvalteren mener generelt det er positivt at planen også har fokus på de sosiale og miljømessige gevinstene ved å tilrettelegge for fysisk aktivitet.

Planfaglig saksbehandler: Sigrid Lofthus Drange

Med hilsen

Solveig Pettersen Hervik (e.f.)
seksjonsleder

Synva Nesheim Hasseleid
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Deres ref.: 23/04134-63
Vår ref.: Magnus Ellefsen Moen

20.08.2024, Kristiansand

Høringssvar til forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Høringssvar til Agder Fylkeskommune er avgitt av Studentorganisasjonen i Agder (STA). I den forbindelse ønsker STA å takke for muligheten til å svare på høringen.

Som en generell tilbakemelding er STA tydelig på at informasjon om endringene som foretas må komme studentene i hende for at de alltid skal være klar over hva som er gjeldende standpunkt eller regelverk.

Videre i høringssvaret vil vi berømme initiativet i høringen da det er svært viktig med konkrete mål for hvordan man skal bedre den fysiske aktiviteten blant innbyggere i hele regionen og fra ulike bakgrunner. Som en generell kommentar vil vi også nevne at forslagene til innhold som er sendt inn av andre relevante aktører er svært gode og at de på en eller annen måte blir en del av den endelige planen.

Videre vil STA komme med noen bemerkninger på noen av de ulike områdene, samt delmålene og strategiene som ligger derunder.

Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv

Det å få ned terskelen for å være fysisk aktiv sett i ett studentøkonomisk perspektiv er noe vi ser på som svært viktig. For at også studenter skal ha tilgang til å drive med fysisk aktivitet er det viktig at gratisprinsippet rundt utlån av utstyr styrkes slik som planforslaget også peker på.

Strategi 1:

Dette er ett punkt som er svært viktig for STA. En bemerkning vi gjerne kommer med i dette punktet er at det må tydeliggjøres hva som menes med levekårsutfordringer. For vår del mener vi at studentene bør inkluderes under dette punktet som en satsningsgruppe for styrking av utlånssentraler da studentøkonomien er svært stram og mulighetene til å kunne kjøpe utstyr for fysisk aktivitet er svært begrenset grunnet mangel på økonomiske midler. Ser vi på det rent økonomiske vet vi at det er svært mange studenter i Agder som lever under fattigdomsgrensen og lever på kun ett par tusen kroner i måneden etter at husleien er innbetalt.

Strategi 3:

På Universitetet i Agder har vi ett rikt aktivitetsliv gjennom studentidretten. Dette er noe vi er svært stolte av og noe vi håper vil vare i årene fremover. På bakgrunn av dette er vi glade for

Deres ref.: 23/04134-63

Vår ref.: Magnus Ellefsen Moen

at gratisprinsippet ligger til grunn i planen og at også studenter nevnes helt konkret i planen. For STA og studentene i regionen er dette riktig og viktig.

Aktivitetsfremmende arealplanlegging

Strategi 1:

Det å ha tilgang på gode fasiliteter for fysisk aktivitet er svært viktig. Dette gjelder selvsagt slik vi tolket planforslaget om at det skal være god geografisk spredning av anlegg og at de skal være plassert der folk oppholder seg. Et viktig perspektiv vi vil trekke frem er dette med om kapasiteten for anlegget gjenspeiler antall innbyggere og behovet for tilgang til anlegg. Dette er noe vi i STA ofte får tilbakemelding om fra studentene. Altså at det er anlegg nær der de oppholder seg, men på grunn av ekstremt stor pågang gjør det at noen studentidrettslag ikke får satt opp treninger og andre må gjennomføre de på svært ugunstige tider som for eksempel 22-23 på kveldstid. Dette setter studentene i en vanskelig situasjon i valget med å prioritere sene treninger for å være fysisk aktive eller få nok søvn til en ellers tung studiehverdag. STA mener at det må legges fokus på at kapasiteten i anleggene må økes slik at enda flere skal få muligheten til å benytte seg av dem.

Utvikling av anlegg og områder for fysisk aktivitet

Strategi 1:

Utvikling av attraktive og inkluderende anlegg og møteplasser er noe STA heier på. Det er viktig å sikre at enda flere skal få anledning til å delta i den fysiske aktiviteten, men også for å skape nye sosiale møteplasser. Slike plasser kan være så mangt, men det som kanskje er viktigst er at de finnes på de stedene hvor folk oppholder seg. For studentenes del, men også for tusenvis av andre mennesker er dette i områdene rundt universitetscampusene. Både i Kristiansand og Grimstad er det gode fasiliteter, men det er enda mulighet for å gjøre de enda bedre. Dette vil komme både lokalbefolkningen og studentene til gode. Vi i STA håper dette er noe planen kan være med å legge til rette for.

Strategi 3:

Når det gjelder bygging og rehabilitering av anlegg og aktivitetsområder peker forslaget til plan på flere aspekter som det er viktig å ta med i vektleggingen. STA ønsker derimot å peke på en ting til som er viktig å ta med i betraktningen når noe skal rehabiliteres eller om noe skal bygges helt nytt. Det er nemlig dette med hvordan bruker opplevelsene er for de som skal benytte seg av anlegget. Ved å ta med dette vet man med større sikkerhet at bygget kommer til å bli brukt og at det er godt tilpasset for alle de ulike brukergruppene som benytter seg av anlegget.

Studentorganisasjonen
i Agder

Deres ref.: 23/04134-63

Vår ref.: Magnus Ellefsen Moen

Helt avslutningsvis vil STA nok en gang takke for muligheten til å få svare på denne høringen. Det å få med studentenes perspektiv i det som angår store deler av samfunnet er for oss veldig viktig. Dette gjelder også naturligvis rundt diskusjonen om fysisk aktivitet. Vi håper våre innspill blir tatt godt imot og at studentene også får sin plass i den endelige planen.

Med vennlig hilsen

Magnus Ellefsen Moen

Leder

Studentorganisasjonen i Agder (STA)

Tvergas høringsinnspill til Forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034

Tverga – Ressurssenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet– takker for muligheten til å komme med innspill til forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034. Som nasjonalt ressurscenter uttaler vi oss på et overordnet nivå om viktigheten av en styrket satsing på egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, og på gode prosesser for medvirkning og anleggsutvikling.

På generelt nivå mener vi planen og handlingsplanen styrker satsingen på tilrettelegging for et *aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive*. Det er gledelig å lese at kunnskap og identifiserte folkehelseutfordringer ligger til grunn for arbeidet med planstrategien, og fungerer som fundament for fastsetting av overordnede mål og strategier i fylkeskommunens planarbeid. At regionen planlegger å iverksette og evaluere nødvendige tiltak for å møte folkehelseutfordringene på en god måte er en stor styrke.

Det er veldig positivt at planen legger vekt på flerbruk, gjenbruk og sambruk, som er avgjørende for å sikre en mer bærekraftig, naturvennlig og arealeffektiv anleggsutvikling. Det er spesielt gledelig å se at Tverga er nevnt i handlingsplanen som samarbeidspartner, at kvaliteten på skolegårder skal kartlegges, at friluftsområder styrkes og at dere vil samarbeide tett med forskningsmiljøene i regionen for å innhente kunnskap om blant annet bruken av idrettsanlegg, barrierer for fysisk aktivitet blant barn og unge og befolkningens aktivitetsnivå og aktivitetstyper.

Vi har valgt å trekke ut tre hovedområder som kunne ha vært styrket for å i større grad styrke målet om at «*Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.*» Det gjelder:

- Økt satsing på innendørs flerbruksanlegg
- Økt kompetanse på prosess
- Innovative idrettsanlegg

Økt satsing på innendørs flerbruksanlegg

Vi savner styrking av innendørs flerbruksanlegg i planen. Det bygges mange tradisjonelle innendørs flerbruksanlegg i Norge, men det er svært få flerbruksanlegg for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Når vi vet hvor mange som driver med fysisk aktivitet på egenhånd, så er behovet utvilsomt stort ([Bergsgard, Flaata & Tommy Langseth, 2023](#)).

Ungdommer ønsker sosiale møteplasser spesifikt for eldre ungdommer, at det tilrettelegges for idrettsaktiviteter som ikke er fokusert på konkurranse, at det etableres flere kjønnsnøytrale idrettsaktiviteter og at det utvikles bedre lavterskeltilbud til ungdommer ([Olesen, 2019](#)).

Videre peker flere studier på at flerbruksanlegg for mer moderne egenorganiserte aktiviteter kan treffe barn og unge med lav sosioøkonomisk status. Kjønn og sosioøkonomisk status spiller en langt mindre rolle når vi ser på de som kun driver med alternative selvorganiserte idrettsaktiviteter som eksempelvis skateboarding og parkour, sammenlignet med tradisjonelle egenorganiserte aktiviteter og den organiserte idretten i Norge ([Bakken & Bakken, 2023](#)). Uformelle egenorganiserte aktiviteter treffer sårbare grupper i samfunnet ([Säfvenbom, Strittmatter og Bernhardsen, 2023](#)). Dette støttes også av en nylig publisert studie fra Danmark hvor funnene viste en motsatt sammenheng mellom deltakelse i urbane livsstilsidretter og sosioøkonomisk status enn den vi finner i organisert idrett og tradisjonelle egenorganiserte idretter ([Engell, Larsen & Elmoose-Østerlund, 2023](#)). Funnene viser at personer med minoritetsbakgrunn, både fra vestlige og ikke-vestlige land, deltar mer i gateidretter enn etniske danskere. Aktivitetshusene i Danmark, GAME, har klart å inkludere barn og unge fra samfunnsgrupper ofte forbundet med lav grad av idrettsdeltakelse, deriblant barn og unge med annen etnisk bakgrunn enn dansk,

familier uten idrettsbakgrunn, samt barn og unge med arbeidsløse foreldre ([Larsen et al. 2021](#)).

Funnene i disse studiene peker på at innendørs flerbruksanlegg for egenorganisert fysisk aktivitet, eksempelvis GAME Streetmekka Arendal, kan være et viktig tiltak for å nå målet om et *aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer og sosiale møteplasser som bidrar til at flere er mer fysisk aktive*, og da spesielt de inaktive i dagens samfunn.

Økt kompetanse på prosess

Generelt mener vi at planene kan legge mer vekt på kompetanseutvikling hos kommuneansatte. Et endret samfunn med nye samfunnsutfordringer og nye trender, er det nødvendig med nye måter å planlegge, designe, anskaffelse, bygging og forvalte anleggene på. Hele prosessen fra planlegging til forvaltning av idrettsanlegg må moderniseres for å reflektere dagens og fremtidens behov, inkludert integrering av miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

Ettersom arealknapphet har blitt en større utfordring, blir det stadig viktigere å designe fleksible og tilpasningsdyktige aktivitetsflater som kan støtte et bredt spekter av ulike aktiviteter, som treffer en større andel av befolkningen. Dette krever nytenkning i planlegging, design, anskaffelser og forvaltning av idrettsanlegg ([Sheppard et al., 2023](#))

For å oppnå inkludering av nye målgrupper og et mål om å få flere i fysisk aktivitet krever det at vi jobber annerledes og på nye måter enn tidligere. Offentlige må jobbe bedre i designprosesser og ta medvirkning og kunnskap på alvor. Gode medvirkningsprosesser vil være helt avgjørende for å kunne utvikle anlegg som treffer behovene. Det handler også om å unngå å bare snakke med de som er mest aktive fra før, men å fange opp de "stille stemmene". Og når vi har lyttet, må vi ta det de sier på alvor. Videre vet vi at det er betydelige variasjoner i hva som er de mest fremtredende motivene og barrierene mellom ulike befolkningsgrupper med forskjellig sosial bakgrunn ([Pedersen et al., 2021](#)). Det er så viktig å kartlegge og forstå

de ulike behovene om vi skal nå de vi ikke når i dag.

Vi savner også et fokus på tverrsektorielt samarbeid. Det må jobbes mer systematisk, langsiktig og tverrsektorielt skal vi nå nasjonale mål for økt fysisk aktivitet ([Den globale handlingsplanen for fysisk aktivitet \(2018-2030\)](#) , [Den europeiske strategiplanen for fysisk aktivitet \(2016-2025\)](#) , [Den nasjonale handlingsplan for fysisk aktivitet \(2020-2029\)](#)). Viktige aktører er nødt til å jobbe mer sammen – sammen om aktive liv. Vi opplever at planen for fysisk aktivitet og handlingsplanen trekker frem viktigheten av å jobbe på tvers av sektorer – med bruk av private selskaper, frivillige organisasjoner, samfunnsorganisasjoner og enkeltpersoner/ildsjeler, men vi savner økt fokus på samarbeid intern i fylket og kommunene. Sektorer og enheter som plan, eiendom, drift, kultur, oppvekst og folkehelse er naturlige samarbeidspartnere for idretts- og friluftslivsenheten.

Innovative idrettsanlegg

Vi savner et fokus på innovative møteplasser for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, både innendørs og utendørsanlegg. For å nå nye målgrupper krever det at kommuner tør å satse på nye former for tilbud- ikke nødvendigvis mer av det samme. Ungdommer trenger tilbud som kombinerer fysisk aktivitet med alt annet som er viktig for dem.

I rapporten [«Det kommer aldri noen bestilling om det ikke er noen som skriker»](#) , er det fremmet to anbefalinger til fylkeskommuner i Norge:

Den første anbefalingen til fylkeskommuner å sette i gang lignende prosjekter som Vestland fylkeskommune. Gjennom prosjektet “Nyskapende aktivitetsanlegg” jobber [Vestland fylkeskommune](#) med å utvikle flere behovsriktige og nyskapende aktivitetsanlegg som skal inspirere innbyggerne til å være i mer fysisk aktivitet. Målet er å få fram eksempelanlegg av nyskapende karakter med høy funksjonell kvalitet og en utforming som kan inspirere den framtidige utviklingen av anlegg for idrett og fysisk aktivitet lokalt, regionalt og nasjonalt. Les mer om prosjektet [her](#) og

prosjektskissen finnes [her](#).

Den andre anbefalingen fra rapporten er å forsterke innsatsen for å fremme samarbeid og erfaringsutveksling mellom kommuner: Lag arenaer/møteplasser som fremmer samarbeid og erfaringsutveksling mellom kommuner, der støtte og veiledning for å øke bestillerkompetansen og styrke kunnskapsformidling er sentralt. Herunder det å spre gode eksempler – eksempelets makt – mellom kommuner, legge til rette for erfaringsutveksling og tilby plattformer for å dele beste praksis for planlegging og realisering av innendørs anlegg for egenorganisert aktivitet.

Avslutningsvis ønsker Tverga Agder fylkeskommune videre lykke til med planarbeidet, og vi bidrar gjerne med ytterligere rådgivning og kompetanse ved behov.

På vegne av Tverga,
Jartrud Marie Åsvold og Vegard Sines Petersen

Agder fylkeskommune

Kristiansand, 12.09.2024

Høringssvar

Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034

Velferdstinget i Agder takker for muligheten til å komme med høringssvar på «Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024».

Om Velferdstinget i Agder

Velferdstinget i Agder (Velferdstinget) er studentdemokratiet til Studentsamskipnaden i Agder, og studentene i Agders øverste, velferdspolitiske organ. Velferdstinget representerer om lag 15 000 studenter i Kristiansand og Grimstad, og vil uttale oss på deres vegne i dette høringssvaret.

Fysisk aktivitet for studentene i Agder

Omlag 1350 studenter i Agder er aktive i organisert studentidrett. Dette utgjør 9% av den totale studentpopulasjonen. Å sikre bedre psykisk og fysisk helse for studentene i regionen er veldig viktig, i lys av at forskning viser 27% av studentene i Agder opplever ensomhet ofte/svært ofte og 20% føler seg utenfor ofte/svært ofte. Fritidstilbud er en av de viktigste mekanismene for å bygge et godt studentmiljø, og sikre inkludering og sosialisering for tilflyttere. Student-fasen er en preget av ustabilitet og store omveltninger i liv og hverdag. Fysisk aktivitet er en bærebjelke for nettopp stabilitet, sunnhet og fellesskap.

Studentidretten opplever store kapasitetsproblemer, på grunn av utilstrekkelig hall- og bane-tid. Fordi studentene bor spredt i Grimstad og Kristiansand og de færreste har bil, blir studentmassen ekskludert fra arenaer for fysisk aktivitet når de blir tildelt baner og haller langt unna sentrum eller campusene. Studentene har et behov for flere haller og baner som er lett tilgjengelige for dem.

Planforslaget

Inkludering og reduksjon av barrierer for å være fysisk aktiv

- Velferdstinget vil fremme ønske om å inkludere en ny strategi:

Strategi 7

Sikre hensiktsmessig fordeling av hall- og bane-tid, der barn og unge prioriteres først, deretter studentidretten og bedriftsidretten til sist.

Informasjon og formidling om mulighetene for å være fysisk aktiv: Strategi 2

- Velferdstinget ønsker å legge til en formulering:

Fylkeskommune, kommuner og frivilligheten sørger for god og tilgjengelig informasjon om muligheter for å være fysisk aktiv i Agder på relevante plattformer.

Utvikling av anlegg og områder for fysisk aktivitet: Strategi 3

- Velferdstinget stiler seg bak at natur-, klima- og miljøhensyn er sentrale, og at disse vektlegges. Vi vil allikevel påpeke at bruk av flis heller en pellets av plastikk på baner har gjort at studentidretten har problemer med å spille ute om vinteren. Dette er fordi underlaget blir hardt og glatt, som gjør at det blir mer skader blant lagene. Dersom det er mulig å ta hensyn til denne typen problematikk i utformingen av strategien vil det gjøre baner ute mer tilgjengelige i vintersesongen.

Handlingsprogram (2025-2028)

Samarbeid om økt fysisk aktivitet, punkt 2

- Det er sentralt at studentidretten blir inkludert i årlige nettverkssamlinger, og i utviklingen av dette vil Velferdstinget gjerne gi forslag til relevante foreninger som kunne deltatt på dette. Dette ville inkludere, men ikke begrenses til, Kristiansand studentidrett (KSI), Grimstad studentidrett (GSI) og Kristiansand studentklatring (KSK). I interne dokumenter som skapes for å konkretisere handlingsprogrammet, vil inkludering av studentforeninger være viktig.

Utvikling av anlegg og områder for fysisk aktivitet, punkt 3

- Studentidretten har behov for flere baner og haller nær til seg og sine studiesteder. Velferdstinget har derfor følgende endringsforslag

Fylkeskommunen igangsetter prosjekt for etablering av attraktive og innovative nærmiljøanlegg for egenorganisert fysisk aktivitet i nærheten av skole og studiesteder i alle kommuner.

Overordnet

Velferdstinget ønsker å uttrykke at denne planen godt konstruert og inkluderer studenter på en særdeles god måte. Vi ønsker å fremheve styrking av gratisprinsippet, forskningsarbeid om tematikken som inkluderer studenter og fokus på å styrke kollektivtilbudet som spesielt viktige fokuspunkter. Studenter opplever også overveldelse i møte med informasjonen om tilbudene og mulighetene i regionen. Arbeid med kommunikasjon, slik det er formulert i planen, vil kunne bidra til å redusere dette problemet. Felles digitale plattformer har lenge blitt omtalt av studentforeninger som et verktøy som kan tilgjengeliggjøre fysisk aktivitet og idrett for mange studenter som for øyeblikket ikke er inkludert i fysisk aktivitet i regionen.

From: "Omdal, Ole Petter" <Ole.Petter.Omdal@vennesla.kommune.no>
Sent: Fri, 13 Sep 2024 13:14:17 +0200
To: "Aanonsen, Mats Stave" <Mats.Stave.Aanonsen@agderfk.no>
Subject: SV: Informasjon om høring av regional plan

Levekårsutvalgets innstilling:

1. Vennesla kommune støtter opp om forslag til regional plan for fysisk aktive liv i Agder med kommunedirektørens merknader i saksframlegget (ingen tilføyinger foreløpig utover punkt 2).

2. Levekårsutvalget ønsker et forsterket fokus på fysisk aktivitet for mennesker med funksjonsnedsettelse og eldre, både hjemmeboende, samt beboere på institusjon, i planen.

Mvh
Ole Petter Omdal
Tlf 93254414

Fra: Aanonsen, Mats Stave <Mats.Stave.Aanonsen@agderfk.no>
Sendt: fredag 6. september 2024 09:38
Til: Andersen, Ann Cecilie <ann.cecilie.andersen@bygland.kommune.no>; Arne Johnsen <Arne.Johnsen@kvinesdal.kommune.no>; Bjarte Andreas Kvalheim <bjarte.andreas.kvalheim@farsund.kommune.no>; christian.jorgensen2@kristiansand.kommune.no; Elisabeth Orthe Karlsen <elisabeth.orth.karlsen@lyngdal.kommune.no>; Uberg, Finn Terje <finn.terje.uberg@iveland.kommune.no>; Storemyr, Franziska Rüttimann <Franziska.Ruttimann.Storemyr@tvedestrand.kommune.no>; Lindland, Frode <frode.lindland@gjerstad.kommune.no>; ite@haegbostad.kommune.no; Orf, Jürgen <Jurgen.Orf@vennesla.kommune.no>; Glomsaker, Karin <Karin.Glomsaker@grimstad.kommune.no>; Kjetil Rørstad Nordvik <Kjetil.Nordvik@lillesand.kommune.no>; lene.kristine.rorvik <Lene.Kristine.Rorvik@flekkefjord.kommune.no>; Johansson, Lise Lotte Fogh <Lise.Lotte.Fogh.Johansson@amli.kommune.no>; Frøyna, Lise <Lise.Froyna@risor.kommune.no>; Hjertholm, Maya <maya.hjertholm@e-h.kommune.no>; Omdal, Ole Petter <Ole.Petter.Omdal@vennesla.kommune.no>; Tjuslia, Ole Tom <Ole.Tom.Tjuslia@froland.kommune.no>; Randi Byremo <randi.byremo@aseral.kommune.no>; Bjørgum, Sigrid <sigrid.bjorgum@bykle.kommune.no>; Skjevrak, Sonja Lien <sonja.lien.skjevrak@bygland.kommune.no>; thomas.olsson@flekkefjord.kommune.no; Thore Follerås <Thore.Folleras@kristiansand.kommune.no>; Toffen.Gunnufsen <toffen.gunnufsen@lillesand.kommune.no>; Homme, Torleif <torleif.homme@valle.kommune.no>; Aas, Vidar <Vidar.Aas@arendal.kommune.no>; Wenche Flaa Eieland <wenche.flaa.eieland@birkenes.kommune.no>; Øyvind Møll <Oyvind.Moll@lindesnes.kommune.no>
Emne: Informasjon om høring av regional plan og felttester

Hei dere

Høring av regional plan

Nå nærmer det seg innspillsfrist på høringen av regional plan for fysisk aktivitet, fredag 13.september:

<https://agderfk.no/politikk/horinger-og-offentlig-ettersyn/horing-forslag-til-regional-plan-for-fysisk-aktive-liv-i-agder-2024-2034.62612.aspx>

Kommunene i Agder er en veldig viktig del av denne planen, så vi håper å høre fra dere 😊

Med vennlig hilsen

Mats Stave Aanonsen

Rådgiver

Kultur, idrett og frivillighet

Mobil: +4747633750

E-post: Mats.Stave.Aanonsen@agderfk.no

agderfk.no

AGDER
fylkeskommune